

## KOMISIJAS LĒMUMS

2004. gada 20. oktobris

par Vācijas atbalstu Bayerischen Landesbank – Girozentrale

(izziņots ar dokumenta numuru C(2004) 3927)

(Autentisks ir tikai teksts vācu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2006/739/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. panta 1. apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu un jo īpaši tā 62. panta 1. panta a) apakšpunktu,

ņemot vērā uzaicinājumu ieinteresētajām pusēm izteikt savu viedokli <sup>(1)</sup> un ņemot vērā izteiktos apsvērumus,

tā kā:

## I. PROCEDŪRA

- (1) Procedūras priekšmets ir Bavārijas federālās zemes veiktā dzīvokļu celtniecības atbalsta kredītu līdzekļu nodošana *Bayerische Landesbank – Girozentrale (BayernLB)*. Process ir saistīts ar šiem citiem procesiem pret Vāciju par kapitāla pārvešanas gadījumiem federālajām bankām, galvenokārt *Westdeutsche Landesbank Girozentrale (WestLB)*.
- (2) 1993. gada 12. janvārī Komisija nosūtīja Vācijai izziņas pieprasījumu attiecībā uz *WestLB* kapitāla palielināšanu par 4 miljardiem Vācijas marku, integrējot Dzīvokļu celtniecības atbalsta iestādi (*Wfa*), kā arī attiecībā uz līdzīgiem pašu līdzekļu palielināšanas gadījumiem citu federālo zemju federālajās bankās. Vācijai tika lūgts norādīt, kurās federālajās bankās veikta atbalsta līdzekļu pārvešana un kādi apstākļi var attaisnot šādu transakciju veikšanu.
- (3) Vācijas atbilstošās iestādes atbildēja 1993. gada 16. marta un 1993. gada 17. septembra vēstulēs. Savās 1993. gada 10. novembra un 1993. gada 13. decembra vēstulēs Komisija pieprasīja papildu informāciju, ko Vācija sniedza savā 1994. gada 8. marta atbildes vēstulē.

- (4) 1994. gada 31. maija un 1994. gada 21. decembra vēstulēs Vācijas Banku federālā savienība (*BdB*), kas pārstāv privātās bankas, kas atrodas Vācijā, cita starpā, informēja Komisiju, ka ar 1994. gada 23. jūlija likumu dzīvokļu celtniecības atbalsta kredītu līdzekļi iekļauti *BayernLB* garantētajā pašu kapitālā. *BdB* ar to saistītajā *BayernLB* pašu līdzekļu palielinājumā saskatīja konkurences izkropļojumu par labu bankai, jo neesot panākta vienošanās par atlīdzību, kas atbilstu tirgus ekonomikas apstākļu kapitāla investora principam. Ar otru pieminēto vēstuli *BdB* formāli iesniedza sūdzību un saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 93. panta 2. daļu (šobrīd 88. panta 2. daļa) pieprasīja Komisijai ierosināt pret Vāciju lietu.

- (5) Sūdzība attiecās arī uz citiem līdzīgiem kapitāla pārvešanas gadījumiem par labu *Westdeutsche Landesbank*, *Norddeutsche Landesbank*, *Landesbank Schleswig – Holstein*, *Hamburger Landesbank* un *Landesbank Berlin*. 1995. gada februārī un martā un 1996. gada decembrī vairākas atsevišķas bankas pievienojās šīs savienības prasībai.

- (6) 1997. gada 6. augusta vēstulē un 1998. gada 30. jūlija vēstulē *BdB* informēja Komisiju par vēl diviem citiem kapitāla pārvešanas gadījumiem Šlēzvigā – Holsteīnā un Hesēnē par labu *Landesbank Schleswig – Holstein* un *Landesbank Hessen – Thüringen*.

- (7) Komisija vispirms pārbaudīja kapitāla pārvešanu uz banku *Westdeutsche Landesbank (WestLB)*, taču paziņoja, ka kapitāla pārvešanas gadījumus citām bankām tā pārbaudīs, pamatojoties uz *WestLB* <sup>(2)</sup> procesa rezultātiem. Šajā lietā Komisija 1999. gadā beidzot pieņēma lēmumu atzīt atbalsta pasākumu (starpību starp samaksāto atlīdzību un parasto tirgus atlīdzību) par neatbilstošu vienotajam tirgum un pieprasīt atbalsta atprasīšanu <sup>(3)</sup>. 2003. gada 6. martā

<sup>(2)</sup> OV L 140, 5.5.1998., 9. lpp. (lēmums par lietas ierosināšanu).

<sup>(3)</sup> OV L 150, 23.6.2000., 1. lpp. Par šo lēmumu sūdzību iesniedza Vācija (EuGH; C-376/99), Ziemeļreina – Vestfālene (EuGEL; T-233/99) un *WestLB* (EuGEL; T-228/99); Komisija ierosināja lietu par līguma pārkāpumu (EuGH; C-209/00).

<sup>(1)</sup> OV C 81, 4.4.2003., 13. lpp.

- Pirmās instances tiesa šo lēmumu atcēla atlīdzības lieluma aprēķina divu elementu nepietiekama pamatojuma dēļ<sup>(4)</sup>. 2004. gada 20. oktobrī Komisija, ņemot vērā starp sūdzības iesniedzēju un visām iesaistītajām federālajām bankām (izņemot *Helaba*) un atbilstošajām federālajām zemēm panākto izlīgumu, izsludināja jaunu lēmumu, kurā tika ņemta vērā tiesas izteiktā kritika.
- (8) 1999. gada 1. septembrī Komisija nosūtīja Vācijai lūgumu sniegt informāciju saistībā ar kapitāla pārvešanu citām federālajām bankām. Vācijas federālā valdība savā 1999. gada 8. decembra vēstulē nosūtīja informāciju par federālās zemes dzīvokļu celtniecības atbalsta kredītu līdzekļu pārvešanu bankai *BayernLB*, kas pēc Komisijas izteiktajiem lūgumiem pēc papildu informācijas tika papildināta federālās valdības 2001. gada 22. janvāra un 2001. gada 3. jūlija vēstulēs.
- (9) 2002. gada 13. novembra vēstulē Komisija informēja Vāciju par savu lēmumu ierosināt formālu procesu saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 88. panta 2. apakšpunktu par Bavārijas federālās zemes veikto dzīvokļu celtniecības atbalsta kredītu līdzekļu pārvešanu bankai *BayernLB*. Vienlaikus Komisija ierosināja arī lietas par līdzīgiem kapitāla pārvešanas gadījumiem *Norddeutsche Landesbank – Girozentrale*, *Landesbank Schleswig – Holstein – Girozentrale*, *Hamburgische Landesbank – Girozentrale* un *Landesbank Hessen – Thüringen*. Jau pirms tam, 2002. gada jūlijā, Komisija bija ierosinājusi lietu sakarā ar līdzīgu atbalsta līdzekļu pārvešanas gadījumu Berlīnes federālajā zemē par labu *Landesbank Berlin*.
- (10) Lēmums par lietu ierosināšanu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*<sup>(5)</sup>. Komisija lūdza citiem iesaistītajiem sniegt savu viedokli.
- (11) Savā 2003. gada 15. aprīļa vēstulē Vācija pauda viedokli par lietas ierosināšanu saistībā ar *BayernLB*.
- (12) 2003. gada 29. jūlija vēstulē *BdB* pauda viedokli par visiem 2002. gada 13. novembrī pieņemtajiem lietu ierosināšanas lēmumiem kopumā.
- (13) Uz Komisijas 2003. gada 5. septembra papildu informācijas pieprasījumu Vācija atbildēja savā 24. oktobra vēstulē, sniedzot šo papildu informāciju un atbildēja uz *BdB* viedokli par *BayernLB* lietu. 2003. gada 30. oktobra vēstulē Vācija papildus nosūtīja Ziemeļreinas – Vestfāles federālās zemes valdības un *WestLB* paskaidrojumus par Vācijas Banku federālās savienības viedokli attiecībā uz dzīvokļu celtniecības atbalsta kredītu līdzekļu pārvešanu “*BayernLB*”.
- (14) 2004. gada 15. marta vēstulē Vācija informēja Komisiju par 2004. gada 5. martā veiktajām izmaiņām *BayernLB* statūtos, saskaņā ar kurām nodoto mērķa kapitālu, neskarot šā kapitāla kā garantētā pašu kapitāla funkciju, *BayernLB* vairs nevar izmantot tirgus darījumu garantēšanai. Uz Komisijas lūgumiem pēc papildu informācijas, kas datēti ar 2004. gada 7. aprīli, 2004. gada 27. aprīli un 2004. gada 23. jūniju, Vācija atbildēja ar 2004. gada 1. jūnija un 2004. gada 6. jūlija vēstulēm. Uz Komisijas pēdējo lūgumu pēc papildu informācijas 2004. gada 27. jūlijā Vācija atbildēja 2004. gada 18. augusta vēstulē.
- (15) 2004. gada 19. jūlijā sūdzības iesniedzēja *BdB*, Ziemeļreinas – Vestfāles federālā zeme un akciju sabiedrība *WestLB* informēja par panākto iepriekšējo vienošanos atbilstošas atlīdzības jautājumā par nodoto kapitālu. Pēc iesaistīto pušu domām šī atlīdzība būtu jāņem par pamatu Komisijas lēmumam. Šīs vienošanās galīgo redakciju Komisija saņēma 2004. gada 13. oktobrī. Tāpat 2004. gada 10. septembrī *BdB*, Bavārijas federālā zeme un *BayernLB* informēja par iepriekšējo vienošanos par nodotajam mērķa kapitālam atbilstošu atlīdzību. Pēc tam Komisija saņēma vēl vairākas iesaistīto pušu, kā arī Vācijas vēstules. Vienošanās galīgo redakciju par mērķa kapitāla pārvešanu bankai *BayernLB* Komisija tāpat saņēma 2004. gada 24. septembrī. Tāpat arī citos kapitāla pārvešanas gadījumos federālajām bankām, izņemot *Helaba* gadījumu, tika panāktas atbilstošas vienošanās, par kurām Komisiju informēja.

## II. PASĀKUMU DETALIZĒTS APRAKSTS

### 1. BAYERISCHE LANDESBANK – GIROZENTRALE

- (16) *Bayerische Landesbank Girozentrale (BayernLB)*, kuras galvenā mītne atrodas Minhenē, ar koncerna bilances summu 313 miljardiem euro (2003. gada 31. decembrī) ir viena no lielākajām Vācijas bankām. Tā izveidota 1972. gadā, apvienojot *Landesbodenkreditanstalt (LABO)* un *Bayerische Gemeindebank (Girozentrale)*<sup>(6)</sup>. Banka ir sabiedriski tiesiska kredītiestāde, un tās juridiskais statuss ir publiska sabiedrība. *BayernLB* īpašnieki ir – netieši – Bavārijas federālā zeme un *Bayerische Sparkassen- und Giroverband (Sparkassenverband Bayern)*, katrai pa 50 procentiem. 2002. gadā daļu īpašnieki vienojās tām piederošās *BayernLB* daļas, pretim saņemot garantētas akcijas, pārnest uz *BayernLB Holding AG*, kurā Bavārijas federālā zeme un *Sparkassenverband*, tāpat katra ir 50 % daļu īpašniece. *BayernLB Holding AG* pilnā apmērā ir iekļauta *Bayerische Landesbank* un pati nav kredītiestāde.

<sup>(6)</sup> Likuma par *Bayerische Landesbank – Girozentrale* izveidošanu 1. pants.

<sup>(4)</sup> 2003. gada 6. marta spriedums saistītajās lietās T-228/99 un T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Ziemeļreinas – Vestfāles federālā zeme*, Slg. 2003, II-435.

<sup>(5)</sup> *Norddeutsche Landesbank*: OV C 81, 4.4.2003., 2. lpp.; *Bayerische Landesbank*: OV L 81, 4.4.2003., 13. lpp.; *Hamburgische Landesbank*: OV L 81, 4.4.2003., 24. lpp.; *Landesbank Hessen – Thüringen*: OV L 73, 26.3.2003., 3. lpp., un *Landesbank Schleswig-Holstein*: OV L 76, 28.3.2003., 2. lpp.

- (17) Uzņēmuma gada pārskatā par 2003. gadu norādīts, ka garantētā pašu kapitāla kvota sasniedz 7,8 % un pašu līdzekļu kvota 11,3 %. Pašu kapitāla rentabilitāte 2002. gadā bija 4,3 %, bet 2003. gadā 4,9 %, kas nozīmē ievērojamu kritumu salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, kad pašu kapitāla rentabilitāte vēl sasniedza 15,5 % (2000. gadā) un 18,7 % (1999. gadā).
- (18) Ņemot vērā tās īpašnieku struktūru, *BayernLB* darbojas kā Bavārijas federālās zemes banka, kā arī kā Bavārijas krājkašu centrālā institūcija. Saskaņā ar pašas bankas informāciju tā ciešā sadarbībā ar partneriem dod ieguldījumu Bavārijas ekonomiskās zonas ilgstošai nodrošināšanai un stiprināšanai. Tāpat *BayernLB* darbojas kā starptautiska banka investīciju un tirdzniecības darījumu sektorā. Pēc pašas bankas ziņām tā ir viena no lielākajām emisijas institūcijām Vācijā. Tās mērķa klienti ir valsts un pašvaldību klienti, krājkašes, starptautiskie koncerni, iekšzemes uzņēmumi, privātas un ražošanas nekustamo īpašumu institūcijas, kā arī institucionālie klienti un finanšu institūcijas. Juridiski nepatstāvīgu institūciju veidā *BayernLB* uztur *Bayerische Landesbodenkreditanstalt (LABO)* kā valsts dzīvokļu politikas iestādi, kā arī *Landesbausparkasse Bayern (LBS)*.
- (19) Ar tā vairāk nekā 9.000 darbiniekiem *BayernLB* koncerns strādā svarīgākajos pasaules finanšu centros. Eiropas svarīgākajos tirgos, tai skaitā Viduseiropā un Austrumeiropā, Ziemeļamerikā un Āzijā ar filiāļu, pārstāvniecību un līdzdalības uzņēmumu palīdzību *BayernLB* piedāvā klientiem plašu bankas pakalpojumu spektru. Pēc 2003. gadā veiktās atbalsta punktu pārstrukturizācijas bankai šodien līdzās divām centrālēm Bavārijā un 15 *LBS-Bayern* pārdošanas direkcijām ir četras centrāles Eiropā un deviņas centrāles pasaulē.
- (20) 84 Bavārijas krājkašes (2003. gada 31. decembra dati), *Versicherungskammer Bayern*, *Landesbausparkasse (LBS)* un *Bayerische Landesbank* veido Bavārijas krājkašu finanšu grupu. Šīs savienības ietvaros atbilstoši "visu finanšu koncepcijai" tiek piedāvāti visi finanšu sektora pakalpojumi.

## 2. DZĪVOKĻU CELTNIECĪBAS ATBALSTA KREDĪTU LĪDZEKĻU PĀRNEŠANA BANKAI BAYERNLB

- (21) Stiprinot *BayernLB* nacionālo un starptautisko konkurences spēju, Bavārijas federālās zemes Landtāgs 1994. gada 23. jūlijā pieņēma "Likumu par mērķa kapitāla izveidošanu, pārnesot Bavārijas federālās zemes trasta prasības *Bayerische Landesbank Girozentrale* garantētajā pašu kapitālā (Mērķa kapitāla likums)" (7). Saskaņā ar Mērķa kapitāla likuma 1. panta 1. daļu federālās zemes valdība tiek pilnvarota nodot *BayernLB* federālās zemes līdzekļus, ko no 1957. gada līdz 1990. gadam pārvaldīja *LABO*, īpašās rezerves izveidošanai. Nodotajam mērķa kapitālam arī turpmāk ir jākalpo sociālo dzīvokļu celtniecības vajadzībām.

(7) Bavārijas Likumdošanas un rīkojumu oficiālais vēstnesis Nr. 18/1994, 602. lpp.

- (22) Atbilstoši likuma pamatojumam pašu kapitāla palielināšana bija nepieciešama, lai nodrošinātu *BayernLB* turpmāku veiksmīgu darbību (8). Par pašu kapitāla bāzes nenodrošināšanu nevarēja būt runas, jo līdz ar to tiktu ilglaicīgi ietekmēta *BayernLB* konkurences spēja. Atbilstoši likuma pamatojumam, ar līdzšinējo valsts celtniecības kredītu līdzekļu pārvešanu bankai *BayernLB* jānostiprina tās pašu kapitāla bāze (9).

- (23) Pirmā atvērto prasību daļa no atbalsta kredītiem apmēram 3 811 miljonu Vācijas marku apjomā tika nodota bankai *BayernLB* ar 1994. gada 31. decembri, pamatojoties uz 1994. gada 15. decembra ieguldījuma līgumu (10). Nākamā atvērto prasību daļa no atbalsta kredītiem 1 216 miljonu Vācijas marku apjomā tika nodota bankai *BayernLB* ar 1995. gada 31. decembri, pamatojoties uz 1995. gada 28. decembra ieguldījuma līgumu (11). Līdz ar to bankai *BayernLB* tika nodots atbalsta kapitāls ar kopējo vērtību 5 027 miljoni Vācijas marku.

## 3. PRASĪBAS KAPITĀLAM SASKAŅĀ AR PAŠU LĪDZEKĻU DIREKTĪVU UN MAKSĀTSPĒJAS DIREKTĪVU

- (24) Saskaņā ar Padomes Direktīvu 89/647/EEK par kredītiestāžu maksātspējas koeficientiem (12) (turpmāk tekstā "Direktīva par maksātspēju") un Padomes direktīvu 89/299/EEK par kredītiestāžu pašu līdzekļiem (13) (turpmāk tekstā "Direktīva par pašu līdzekļiem"), saskaņā ar kurām tika pārstrādāts Kredīšanas likums ("KWG"), bankām ir jānodrošina garantētais kapitāls 8 % apjomā no to riska aktīvu apjoma. Vismaz četrus procentu punktus no tā jāveido tā sauktajam garantētajam pašu kapitālam ("pirmās klases kapitālam"), kas aptver tās kapitāla daļas, kas kredītiestādei ir pieejamas neierobežoti un tieši, lai varētu segt riskus un zaudējumus gadījumos, kad tādi rastos. Garantētais pašu kapitāls ir izšķiroši svarīgs no banku uzraudzības viedokļa, jo papildinošais kapitāls ("otrās klases kapitāls") tiek atzīts tikai bankai pieejamā garantētā pašu kapitāla apjomā, kas paredzēts riskantu darījumu garantēšanai.

(8) Bavārijas Landtāgs, 12. sasaukums, 1994. gada 7. jūnija izdevums 12/15851.

(9) Bavārijas Landtāgs, 12. sasaukums, 1994. gada 7. jūnija izdevums 12/15851.

(10) 1994. gada 15. decembra ieguldījuma līgums starp Bavārijas federālo zemi un "Bayerische Landesbank Girozentrale".

(11) 1995. gada 28. decembra ieguldījuma līgums par otro ieguldījuma daļu starp Bavārijas federālo zemi un *Bayerische Landesbank Girozentrale*, kas pilnībā atbilst 1994. gada 15. decembra ieguldījuma līguma nosacījumiem.

(12) OV L 386, 30.12.1989., atcelta un aizvietota ar Direktīvu 2000/12/EK, OV L 126, 26.5.2000.

(13) OV L 124 5.5.1989., atcelta un aizvietota ar Direktīvu 2000/12/EK, OV L 126, 26.5.2000.

- (25) Līdz 1993. gada 30. jūnijam Vācijas bankām bija jāveic to nodrošinājuma ar garantēto pašu kapitālu saskaņošana ar jaunajām "Direktīvas par maksātspēju" un "Direktīvas par pašu līdzekļiem" prasībām<sup>(14)</sup>. Tieši pirms "Direktīvas par maksātspēju" iestrādāšanas Vācijas likumdošanā daudzu federālo banku nodrošinājums ar garantēto kapitālu bija salīdzinoši vājš. Tāpēc šīm kredītiestādēm bija ārkārtīgi nepieciešams steidzami nostiprināt pašu līdzekļu bāzi, lai izvairītos no to uzņēmējdarbības attīstības ierobežojumiem vai vismaz varētu noturēt līdzšinējo uzņēmējdarbības apjomu.
- (26) Taču saspringtās budžeta situācijas dēļ valsts daļu īpašnieki nevarēja piedāvāt papildu kapitālu, kā arī, no otras puses, nevēlējās privatizēt un papildu kapitālu iegūt no kapitāla tirgiem. Tāpēc tika pieņemts lēmums veikt kapitāla investīcijas, piemēram, *WestLB* gadījumā ieguldīt Ziemeļreinas – Vestfālenes federālās zemes Dzīvokļu celtniecības atbalsta iestādes ("Wfa") kapitālu. Taču *BayernLB* gadījumā minētie dzīvokļu celtniecības atbalsta kredītu līdzekļi tika ieguldīti tikai pēc šā datuma, tātad tie neatkarīgi no šā konkrētā iemesla kalpoja kapitāla bāzes nostiprināšanai kopējo uzņēmējdarbības iespēju noturēšanai vai paplašināšanai.

#### 4. IEGULDĪJUMA IETEKME UZ BAYERNLB NODROŠINĀJUMU AR PAŠU KAPITĀLU

- (27) Jebkuras kredītiestādes darījumu apjoms ir ļoti atkarīgs no tās pašu kapitāla bāzes. Ar LABO dzīvokļu celtniecības kreditēšanas līdzekļu ieguldīšanu bankā *BayernLB* tās pašu kapitāls palielinājās īpaši ievērojami.
- (28) Pirms investīcijas veikšanas bankā *BayernLB* ieguldāmos dzīvokļu celtniecības kreditēšanas līdzekļus 1994. gada 5. oktobrī un 1996. gada 30. aprīlī novērtēja divi auditorsabiedrības [...] (\*) eksperti, un saskaņā ar šo novērtējumu rezultātiem iegūtā kredītu prasību tirā vērtība kapitāla rezerves formā tika ieguldīta *BayernLB* kā pašu kapitāls. Pirmās daļas tirā vērtība uz 1994. gada 31. decembri sasniedza 655 miljonus Vācijas marku, otrās daļas tirā vērtība uz 1995. gada 31. decembri sasniedza 542 miljonus Vācijas marku. Līdz ar to tika izveidota mērķa rezerve 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā.
- (29) 1996. gada 8. maija vēstulē Valsts kredītiestāžu uzraudzības dienests<sup>(15)</sup> (*BAKred*) paziņoja, ka *BayernLB* izveidotā mērķa rezerve 655 miljonu Vācijas marku apjomā tiek atzīta par

garantēto pašu kapitālu atbilstoši Kreditēšanas likuma 10. paragrāfam. Iekļaujot visu mērķa rezervi 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā kā garantēto pašu kapitālu, *BAKred* savā 1996. gada 20. decembra vēstulē *BayernLB* garantēto pašu kapitālu, tai skaitā papildu kapitālu uz 1996. gada 23. decembri noteica 14,6 miljardu Vācijas marku apjomā<sup>(16)</sup>. Līdz ar to garantētā pašu kapitāla daļa sasniedza 8,8 miljardus Vācijas marku no garantētajiem pašu līdzekļiem.

- (30) Līdz ar to kapitāla ieguldījums mērķa rezerves veidā, rēķinot no pašu līdzekļiem 14,6 miljardu Vācijas marku apjomā 1995. gada 31. decembrī, sasniedza apmēram 8,8 % no 1995. gada 31. decembrī jau esošajiem garantētajiem pašu līdzekļiem un apmēram 13 % no atzītā garantētā pašu kapitāla apmēram 8,8 miljardu Vācijas marku apjomā.
- (31) Saskaņā ar esošo informāciju faktiski garantiju segšanai līdzekļi bija pieejami pēc *BAKred* apstiprinājumu saņemšanas, tas ir, 655 miljonu Vācijas marku apjomā no 1996. gada 20. maija un 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā no 1996. gada 23. decembra.

- (32) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju *BayernLB* mērķa rezervi garantiju segšanai faktiski izmantojusi tikai vienu reizi 1998. gadā un tikai uz vienu mēnesi 14 miljonu Vācijas marku apjomā.
- (33) Tālāk Vācija paskaidroja, ka *BAKred* par pašu līdzekļiem atzītās mērķa rezerves tirā vērtība 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā ir jāuzskata par *BayernLB* augšējo robežu riska aktīvu noseģšanai, nevis ka tā ilgstoši un nemainīgi šajā apjomā bijusi bankai pieejama kredītu garantēšanai. Gluži otrādi – tirā vērtība bijusi pakļauta svārstībām, ko izraisījusi galvenokārt likvido līdzekļu tekošais izmantojums jaunu kredītu izsniegšanai, par ko saskaņā ar ieguldījuma līguma 1. paragrāfa 3. daļai lemj tikai federālā zeme<sup>(17)</sup>, kā arī piešķirtās atlaides kredītu parādiem, kas pamatotas ar noteiktiem atbalsta punktiem. Tādā veidā mērķa kapitāla tirā vērtība 1998. gadā nesasniedza uzraugošo institūciju atzīto summu - 1,197 miljardus Vācijas marku par [...] Vācijas markām, savukārt 1999. gadā par [...] euro un bija jāizlīdzina, izmantojot citas kapitālu veidojošas daļas. Tātad, saskaņā ar Vācijas informāciju, šis kapitāls bankai riska aktīvu segšanai nebija nepārtraukti pieejams *BAKred* atzītajā apjomā.

<sup>(14)</sup> Saskaņā ar "Direktīvu par maksātspēju" kredītiestādēm jānodrošina pašu līdzekļi vismaz 8 % apjomā no to riska aktīvu apjoma, turpretim agrākā Vācijas likumdošana pieprasīja 5,6 % kvotu; taču šī kvota bija balstīta uz daudz šaurāku pašu līdzekļu definīciju nekā tā, kas ir spēkā kopš "Direktīvas par pašu līdzekļiem" stāšanās spēkā.

(\*) Konfidenciāla informācija

<sup>(15)</sup> Tagad Valsts finanšu pakalpojumu dienests (*BAFin*)

<sup>(16)</sup> *BAKred* 1996. gada 20. decembra vēstule.

<sup>(17)</sup> Tas, kā Vācija izskaidroja, salīdzinoši ilgākā vidējā laika periodā nekā noteikts sākumā, izraisītu zemāku tīro vērtību, savukārt salīdzinoši īsākā laika periodā – augstāku tīro vērtību. Summa, par kādu faktiskā tirā vērtība pārsniedz *BAKred* atzīto un bilancē iekļauto tīro vērtību 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā, tika izmantota un iegūrata tīrās vērtības svārstību izraisīto risku izlīdzināšanai.

(34) Faktiskās svārstības Vācija attēloja tabulā (1. tabula):

	1994 tūkst. Vācijas marku	1995 tūkst. Vācijas marku	1996 tūkst. Vācijas marku	1997 tūkst. Vācijas marku	1998 tūkst. Vācijas marku ->	1998 tūkst. euro	1999 tūkst. euro	2000 tūkst. euro	2001 tūkst. euro	2002 tūkst. euro	2003 tūkst. euro
Mērķa kapitāla tīrā vērtība	655 728	1 233 164	1 229 258	1 255 390	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Mērķa kapitāla tīrās vērtības izmaiņa		577 436	- 3 906	26 132	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kapitāla izdevumi par mērķa rezervi	655 000	1 197 000	1 197 000	1 197 000	1 197 000	612 016	612 016	612 016	612 016	612 016	612 016
<b>Starpība starp tīro vērtību un kapitāla izdevumiem</b>	<b>728</b>	<b>36 164</b>	<b>32 258</b>	<b>58 390</b>	[...] (¹)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(¹) Iemesls, kāpēc samazinājuma par [...] Vācijas markām dēļ uzraudzības institūciju par augšējo robežu atzītā vērtība 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā netika sasniegta tikai par [...] Vācijas markām, esot tas (nejaušais) apstāklis, ka 1997. gadā tīrā vērtība šo augšējo robežu pārsniedza.

##### 5. ATLĪDZĪBA PAR IEGULDĪTAJIEM PAŠU LĪDZEKĻIEM

(35) Saskaņā ar Bavārijas federālās zemes un *BayernLB* 1994. gada 15. decembrī noslēgtā ieguldījuma līguma 4. paragrāfa 1. daļu puses vienojās par atlīdzību par līdzekļiem, kas bankai kļūst pieejami ieguldījuma rezultātā, pie tam – tikai par izmantoto summu. Saskaņā ar ieguldījuma līgumu šis maksājums veidoja 0,6 % no uzņēmuma bankas darbības rezultātiem no tirgus konkurences darījumu segšanai faktiski izmantotajiem līdzekļiem, pie kam atlīdzība bija jāmaksā maksāt no brīža, kad attiecīgā summa tika iekļauta tā finanšu gada bilancē (¹⁸). Nosakot šādu atlīdzības likmi, puses saskaņā ar pieejamo informāciju un Vācijas sniegtajiem datiem ņēma vērā, ka mērķa rezerve tiek nodrošināta bez likviditātes, tā ka faktiskā uzņēmējdarbības paplašināšana būtu pilnībā jārefinansē, piesaistot likvidus līdzekļus.

(36) Tālāk, kā informēja Vācija, atlīdzība par mērķa kapitālu, ņemot vērā nodokļus, tika definēta kā peļņas izlietojums, tātad to nevarēja atvilkt kā uzņēmuma izdevumus, līdz ar to atlīdzība tika aprēķināta pēc nodokļu nomaksas.

(37) Attiecībā par maksājamās atlīdzības noteikšanas pamatu Vācija procesa laikā paskaidroja, ka mērķa rezerves pilnas izmantošanas gadījumā atlīdzība 0,6 % apjomā gadā (¹⁹), par ko puses vienojās, sasniegtu apmēram 7,2 miljonus Vācijas marku. Kā jau minēts, saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju *BayernLB* mērķa rezervi izmantojusi tikai vienu reizi 1998. gadā un tikai uz vienu mēnesi 14 miljonu Vācijas marku apjomā, par ko samaksāta atlīdzība 7000 Vācijas marku apjomā.

(38) Papildus – saskaņā ar 1994. gada 15. decembrī noslēgtā ieguldījuma līguma 6. paragrāfa 2. daļu, kas saistīta ar 1995. gada 28. decembrī noslēgtā ieguldījuma līguma 2.

paragrāfu, *BayernLB* samaksāja federālajai zemei nodevu 0,05 % apjomā par zaudējumu galvojuma pārņemšanu par mērķa kapitāla kredītiem. Samaksātās summas Vācija katru atsevišķi atspoguļoja detalizēti.

### III. PROCESA IEROSINĀŠANAS IEMESLI

(39) Savā 2002. gada 13. novembra procesa ierosināšanas lēmumā Komisija secināja, ka Bavārijas federālās zemes dzīvokļu celtniecības atbalsta kredītu līdzekļu ieguldīšanas gadījumā bankā *BayernLB* visticamāk ir runa par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. punktam atbilstošu valsts atbalstu.

(40) Komisijas pārbaudes izejas punkts bija tirgus ekonomikas principiem atbilstoša kapitāla investora pamatprincips. Saskaņā ar to situācija, kad publiska uzņēmuma īpašnieki šajā uzņēmumā iegulda līdzekļus, nav uzskatāma par valsts atbalstu. Tikai tad, ja šim publiskajam uzņēmumam līdzekļi tiek nodrošināti ar tādiem noteikumiem, kas nebūtu iespējami normālā tirgus situācijā, var runāt par valsts atbalstu, ieguldot valsts līdzekļus.

(41) Šajā gadījumā Komisija saskatīja *BayernLB* ekonomisko priekšrocību, ko izraisīja pašu līdzekļu palielināšana, galvenokārt *BayernLB* kreditēšanas spējas palielinājumā komerciālos, uz konkurenci orientētos kredītu darījumos (pašu kapitāla uzņēmējdarbības paplašināšanas funkcija). Normālā tirgus situācijā kapitāla piesaisti atlīdzinātu atbilstoši tā vērtībai, ņemot vērā tā funkciju un ar to saistīto risku. Viens kritērijs tirgum atbilstošas atlīdzības noteikšanai par ieguldīto kapitālu līdz ar to ir ilglaicīgā bezriskā procentu likme (valsts aizņēmumi ar 10 gadu termiņu), kas jāpapildina ar riska uzrēķinu, kas atbilst pašu

(¹⁸) 1994. gada 15. decembra ieguldījuma līguma 4. paragrāfa 3. daļa.

(¹⁹) 1994. gada 15. decembra ieguldījuma līguma 4. paragrāfa 1. daļa.

līdzekļu paaugstinātajam riskam. Tā kā Vācija laika posmam, kad tika veikts kapitālieguldījums, 1994. gada nogalei, jau bija norādījusi atbildības likmi par ilgtermiņa bezriskā kapitālieguldījumiem 7,9 % apjomā gadā, Komisijai radās pamatotas šaubas, vai atbildība 0,6 % apjomā gadā par faktiski izmantotajiem pašu līdzekļiem, pat neņemot vērā nepieciešamo riska uzrēķinu, var tikt uzskatīta par tirgum atbilstošu.

(42) Tāpat Komisija apšaubīja, ka tirgus ekonomikas principiem atbilstošs kapitāla investors būtu piekritis ierobežot sev pienākošos atbildību tikai par faktiski izmantoto ieguldītā kapitāla daļu. Tāpat šķita apšaubāmi, ka attiecībā uz citiem Vācijas nosauktajiem atbildības komponentiem, kā, piemēram, federālajai zemei samaksāto nodevu 0,05 % apjomā gadā par aizdevumu prasību zaudējumu garantijas pārņemšanu no garantētajām nodotajām prasībām par labu Bavārijas federālajai zemei, kredītu ņēmēju nodokļu maksājumiem, ko joprojām saņem federālā zeme, vai starpieguldījumu likmēm<sup>(20)</sup>, tiešām var runāt par atbildību par garantētā pašu kapitāla uzņēmējdarbības paplašināšanas funkciju.

(43) Tomēr Komisija puda viedokli, ka, nosakot tirgum atbilstošu atbildību, būtu bijis jāņem vērā šajā gadījumā ieguldītā kapitāla zemā likviditāte. Saskaņā ar Mērķa ieguldījuma likuma 1. pantu mērķa rezerves veidā ieguldītie dzīvokļu celtniecības kredīšanas līdzekļi, tāpat kā pirms ieguldīšanas, ir jāizmanto sociālās dzīvokļu celtniecības programmas mērķiem. Līdz ar to atbalsta līdzekļu ieguldīšana nekādi neuzlaboja *BayernLB* likviditāti. Kaut gan nelikvidie līdzekļi radīja bankai apjoma palielināšanas iespēju, ir jāņem vērā, ka pilnā apjomā iespējamo darījumu apjoma pieauguma palielināšanos banka varētu sasniegt tikai tad, ja tā papildu kredītu līdzekļus pilnā apjomā refinansētu kapitāla tirgū. Tāpēc federālā zeme nevar sagaidīt tādu pašu peļņu no ieguldītā kapitāla kā likvida kapitāla investors, un līdz ar to attiecīga atlaide atbilst lietas būtībai.

(44) Komisija nevarēja atzīt, ka, veicot dzīvokļu celtniecības kredīšanas līdzekļu ieguldījumu, Bavārijas federālā zeme būtu ņēmusi vērā, ka tā ir atbilstoši līdzdalīga bankas izmaksātajā peļņā un bankas vērtības pieaugumā. Jo īpaši Bavārijas federālā zeme nav pieprasījusi sev par labu izmainīt līdzdalības attiecības, kas būtu bijis nepieciešams, lai nodrošinātu, ka izmaksāto dividenžu apjoms un vērtības pieaugums atbilst ieguldītā kapitāla apjomam.

(45) Tā kā šajā situācijā nebija piemērojams neviens no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 2. un 3. daļas, ne arī Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 86. panta 2. daļas izņēmuma nosacījumiem, valsts atbalsts bija uzskatāms par nesavienojamu ar vienoto tirgu.

#### IV. VĀCIJAS VIEDOKLIS

(46) Atbildot uz lēmumu par lietas ierosināšanu, Vācija aizstāvēja viedokli, ka, atšķirībā no *WestLB* lietas, mērķa rezerves ieguldīšanas gadījumā bankā *BayernLB* nav runa par ieguldījumu pamatkapitālā, bet gan par pasīvo ieguldījumu atbilstoši kredīšanas likuma 10. paragrāfa 4. daļai, ko Komisija nav ņēmusi vērā.

(47) Vācija kā izšķirošu norādīja argumentu, ka līdz 1996. gada beigām – laikam, kad mērķa rezerves sāka tiesiski atzīt no banku uzraudzības viedokļa, Bavārijas krājokas, kā arī privāti investori pasīvo ieguldījumu veidā bankai *BayernLB* nodrošinājušas garantēto pašu kapitālu kopumā gandrīz 1,3 miljardu Vācijas marku apjomā, tai skaitā Bavārijas krājokas – apmēram 900 miljonus Vācijas marku. Šos ieguldījumus *BAKred* ir atzinusi par garantēto pašu kapitālu kredīšanas likuma 10. paragrāfa 4. daļas izpratnē. Līdz ar to ieguldījuma brīdī pasīvie ieguldījumi bankai *BayernLB* jau ir bijuši parasts garantētā pašu kapitāla nodrošināšanas instruments.

(48) Pie tam mērķa līdzekļu ieguldījums arī no saturiskā viedokļa ir pielīdzināms *BayernLB* pasīvajiem ieguldījumiem. Gan ekonomiskās funkcijas, gan darījumu paplašināšanas iespējas abām kapitāla formām ir identiskas, jo abas atzītas par garantēto pašu kapitālu. Ne viena, ne otra kapitāla forma netika uzreiz tieši izmantota bankas vērtības paaugstināšanai, kā arī nenodrošināja papildus balsstiesības. Arī jautājumā par zaudējumu risku nepastāv nekādas atšķirības, jo abas izmantotu zaudējumu segšanai. Vienīgo atšķirību varot saskatīt tajā, ka mērķa ieguldījums tiek nodots bankai uz neierobežotu termiņu, turpretim pasīvo ieguldījumu termiņš parasti ir ierobežots. Taču mērķa rezerve nav nepieciešami jāuzskata par laika ziņā neierobežotu, to jebkurā brīdī uz vienošanās pamata var izbeigt. Tāpat tirgū ir sastopami ne vien terminēti pasīvie ieguldījumi, bet arī laika ziņā neierobežoti. Salīdzinošie novērtējumi uzrādot, ka tirgū nav vērojamas būtiskas cenu atšķirības par terminētiem un neterminētiem pasīvajiem ieguldījumiem.

(49) Vēl Vācija norādīja, ka mērķa kapitāls nav pakļauts tāda paša veida zaudējumu riskam kā pamatkapitāls. Pretstatā *WestLB* situācijai, kad pēc *Wfa* līdzekļu ieguldīšanas tie veidoja gandrīz 50 % no bankas pašu līdzekļiem, atbilstošā ieguldītā dzīvokļu celtniecības atbalsta kredītu līdzekļu daļa ieguldījuma brīdī veidoja tikai apmēram 8 % no *BayernLB* pašu līdzekļiem. Pie tam – atšķirībā no *WestLB* situācijas, *BayernLB* nebija atkarīga no garantētā pašu kapitāla, ko veido dzīvokļu celtniecības atbalsta kredītu līdzekļi. Banka pastāvīgi ir bijusi peļņu nesoša un jau pirms ieguldījuma veikšanas ir uzrādījusi ievērojamus pašu līdzekļu apjomus. Tos, sākot no 1991. gada jūlija, lielā mērā nodrošinājušas gan Bavārijas krājokas, gan privātie investori ar pasīvo ieguldījumu palīdzību. Turklāt, starp Bavārijas federālo zemi

<sup>(20)</sup> 1994. gada 15. decembra ieguldījuma līguma 2. paragrāfa 1. daļa.

un *BayernLB* bija panākta vienošanās, ka mērķa kapitālu ar riska aktīviem drīkst segt tikai pēc tam, kad ir izmantoti visi citi pieejamie kapitāla veidi.

- (50) Faktu, ka federālā zeme, veicot mērķa kapitāla ieguldījumu, ir uzņēmusies mazāku risku nekā investors, kas līdzekļus iegulda pamatkapitālā, nodrošina arī tas, ka *Sparkassenverband Bayern* kā otrs daļu līdzīpašnieks saskaņā ar Bavārijas federālās zemes un *Sparkassenverband Bayern* 1994. gada 15. decembrī noslēgtā līguma 2. paragrāfu uzņēmās pienākumu segt pusi no *BayernLB* zaudējumiem, ja šo zaudējumu dēļ tiktu iztērēti mērķa rezerves līdzekļi vai ja *BayernLB* pilnvarotie tos nolemtu izmantot zaudējumu segšanai.

#### 1. ATBILSTOŠA ATLĪDZĪBA PAR MĒRĶA KAPITĀLU

- (51) Pieņemot, ka šajā gadījumā nodrošinātais kapitāls ir pielīdzināms garantētā pašu kapitāla instrumentam pasīvajam ieguldījumam nevis pamatkapitālam, Vācija secināja, ka par mērķa kapitālu ir saņemta atbilstoša atlīdzība, līdz ar to nepastāv *BayernLB* privilēģēšana un nevar runāt par valsts atbalstu.

- (52) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju, atlīdzību, par ko puses vienojās, veidoja no līdzekļu reālā izmantojuma atkarīgā garantijas komisijas maksa 0,6 % apjomā gadā no bankas darbības rezultātiem no uzraudzības iestāžu par garantēto pašu kapitālu atzītās mērķa rezerves vērtības.

- (53) Tāpat ir jāņem vērā arī galvojuma komisijas maksa 0,05 % apjomā gadā par Bavārijas federālās zemes garantēto kredītu prasību summu kā pretpakalpojums par mērķa kapitāla ieguldījumu. Kā uzskata Vācija, tas izriet no fakta, ka garantiju pārņemšana ir tieši saistīta ar vēlmi nostiprināt federālās bankas pašu kapitālu. Atbilstoši likuma skaidrojuma galvojums bija nepieciešams, lai nodrošinātu likumā paredzēto federālās bankas pašu kapitāla nostiprināšanu, aizkavējot mērķa kapitāla vērtības samazināšanos zaudējumu gadījumā<sup>(21)</sup>. Tāpat Vācija, atsaucoties uz [...] ekspertu 1994. gada 5. oktobra un 1996. gada 30. aprīļa

<sup>(21)</sup> Skatīt 1994. gada 23. jūlija "Likuma par mērķa kapitāla izveidošanu, pārnesot Bavārijas federālās zemes trasta prasības *Bayerische Landesbank Girozentrale* garantētajā pašu kapitālā" 3. panta, kas nosaka zaudējumu galvojumu, pamatojumu (Bavārijas Landtāga oficiālais vēstnesis 12/15851).

atzinumiem, norāda, ka tā saukto kapitalizācijas procentu bāzi prasību tūrās vērtības aprēķināšanai, kas bija noteikta 7,5 % apjomā, Bavārijas federālajai zemei nepārmērot zaudējumu galvojumu, bija nepieciešams paaugstināt par papildu riska uzrēķinu. Neapšaubāmi šā iemesla dēļ būtu samazinājusies tūrā vērtība, kā arī *BAKred* būtu varējusi atzīt zemāku summu<sup>(22)</sup>.

- (54) Procesa gaitā Vācija nepārprotami norobežojās no savas sākotnēji aizstāvētās pozīcijas, ka par atlīdzības sastāvdaļām būtu jāuzskata arī procenti no starpieguldījumiem, kā arī procentu atmaksas no kredītiem, ko tāpat kā iepriekš saņēma federālā zeme.

- (55) Par samaksātās atlīdzības atbilstību tirgum Vācija paskaidroja – tā kā šis ieguldījums ir salīdzināms ar *BayernLB* pasīvajiem ieguldījumiem, par pamatu jāņem tā likme, kādu *BayernLB* valsts atbalsta sniegšanas laikā maksājusi saviem pasīvajiem līdzīpašniekiem, t. i., apmēram 7 – 8 % gadā no to individuālās vērtības.

- (56) Šai gadījumā trūkstošās likviditātes dēļ vien piemērojama ievērojama atlaide no šīs bāzes likmes. Šajā gadījumā jāatvelk ne vien neto refinansēšanas izdevumi, kā tas ir *WestLB* gadījumā, bet arī bruto refinansēšanas izmaksas. Privāts kapitāla investors, ņemot vērā tikai to apstākli, ka *BayernLB* pievienotais kapitāla apjoms veidoja vien 8 % no pašu līdzekļiem, nevis 50 %, kā tas bija *WestLB* gadījumā, nebūtu panācis samazinājumu tikai par neto refinansēšanas izdevumiem.

#### 2. NENOTIKUŠĀS IZMAIŅAS ĪPAŠNIEKU STRUKTŪRĀ UN DARBĪBĀ

- (57) Tāpat Vācija, atbildot uz Komisijas procesa ierosināšanas lēmumu, norādīja – ja pieņem, ka arī mērķa kapitāla gadījumā var runāt vienīgi par kapitālu, kas pielīdzināms pasīvajiem ieguldījumiem, nebija nepieciešama *BayernLB* daļu līdzīpašnieku struktūras maiņa par labu federālajai zemei. Vēl pie tam krājkašu savienība nemaz nebūtu piekritusi īpašnieku struktūras maiņai sev par sliktu, jo ieguldījuma veikšanas laikā vispār nepastāvēja nepieciešamība pēc papildu kapitāla, un savienība pati pirms tam bija bankā ieguldījusi līdzekļus apmēram 900 miljonu Vācijas marku apjomā pasīvo ieguldījumu veidā<sup>(23)</sup>, ko nelīdzsvaroja salīdzināms ieguldījums no Bavārijas federālās zemes puses.

<sup>(22)</sup> Tālāk Vācija detalizēti skaidro, ka, atbilstoši kredīšanas likuma 1. pamatprincipam, kapitāls bez galvojuma būtu jāsedz ar 8 % pašu kapitāla. Proti, kredītu prasības neizpildīja īpašos privilēģējošos priekšnosacījumus, lai tās tiktu atzītas par reāliem kredītiem kredīšanas likuma izpratnē. Atbilstoši tam ieguldītais kredītu apjoms būtu jāsedz ar pašu līdzekļiem apmēram 400 miljoniem Vācijas marku apjomā, kas atzīto summu samazinātu par apmēram 400 miljoniem Vācijas marku.

<sup>(23)</sup> 1995. gada nogalē – kapitāla otrās daļas ieguldīšanas brīdī – saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju šī summa jau sasniedza 1,1 miljardu Vācijas marku.

(58) Tālāk Vācija paskaidroja, ka federālā zeme kā puses daļu īpašnieks varēja rēķināties ar to, ka iegūs peļņu no pašu kapitāla vērtspapīriem, kas salīdzinājumā ar citām kredītiestādēm uzrāda ievērojamas priekšrocības. Tas nozīmē, ka federālā zeme nav aprobežojusies ar ierobežotu vai vispār iztrūkstošu peļņu. Tas Komisijai būtu jāņem vērā, novērtējot investīciju.

## V. PRASĪBAS IESNIEDZĒJA BDB VIEDOKLIS

(59) Pēc *BdB* domām *BayernLB* par pievienoto garantēto pašu kapitālu nav samaksājusi atbilstošu atlīdzību un tāpēc ir saņēmusi valsts atbalstu.

(60) 2003. gada 29. jūlijā izteiktajā viedoklī par 2002. gada 13. novembrī ierosināto procesu federālo banku lietā *BdB* paskaidroja, ka jautājums, kāda atlīdzība ir uzskatāma par atbilstošu, jāatbild, izmantojot to pašu metodiku, ko Komisija piemēroja savā 1999. gada 8. jūlija lēmumā *WestLB* lietā.

(61) Līdz ar to vispirms nodrošinātais kapitāls būtu jāsalīdzina ar citiem pašu kapitāla instrumentiem. Tad būtu jānosaka minimālā atlīdzība, ko investors saņemtu par konkrēto investīciju federālās bankas pašu kapitālā. Beigās aprēķināmas piemaksas un atlaides kapitāla pārvešanas atšķirīgo iezīmju dēļ.

### 1. SALĪDZINĀJUMS AR CITIEM PAŠU KAPITĀLA INSTRUMENTIEM

(62) Minētajā vēstulē *BdB* nonāca pie secinājuma, ka dzīvokļu celtniecības un atbalsta līdzekļu ieguldījums bankā *BayernLB*, kā arī citos uzskaitītajos procesos par ieguldījumiem federālajās bankās, ir pielīdzināms investīcijai pamatkapitālā.

(63) Pēc *BdB* sniegtajām ziņām gandrīz visām federālajām bankām, sākot no 1992. gada, bija nepieciešams jauns garantētais pašu kapitāls, lai nodrošinātu atbilstību ievērojami stingrākajām prasībām saskaņā ar jauno direktīvu par maksātspēju. Nepaaugstinot kapitālu, federālajām bankām nāktos samazināt savu darījumu apjomus. *BdB* uzskata, ka no tā secināms, ka pievienoto kapitālu drīkstētu salīdzināt tikai ar tādiem pašu kapitāla instrumentiem, kas ieguldījuma gadā Vācijā bija atzīti un pieejami kā garantētais pašu kapitāls ("pirmās klases" kapitāls). Šā iemesla dēļ no salīdzinājuma vispār jāizslēdz prioritārās akcijas, kam nav balsstiesību, bezmaksas akcijas un tā sauktās *Perpetual Preferred Shares*. Šie trīs pašu kapitāla instrumenti Vācijā netiek atzīti par garantēto pašu kapitālu, bet gan par papildinošo kapitālu ("otrās klases" kapitālu).

(64) Atbilstošajos kapitāla pārvešanas termiņos par garantēto pašu kapitālu Vācijā tika atzīts tikai pamatkapitāls un pasīva līdzdalība uzņēmumā. Tāpēc pielīdzināšana pasīvai līdzdalībai uzņēmumā nevienā no šiem gadījumiem nav iespējama. Pirmkārt, pasīva līdzdalība uzņēmumā, atšķirībā no ieguldījuma tā pamatkapitālā, ir laikā ierobežota vai arī to ir iespējams atsaukt, kā arī pēc termiņa beigām tā jāatmaksā investoram. Tāpēc investors nevar gaidīt, ka par pasīvo ieguldījumu tiks maksāta tāda pati atlīdzība kā par pašu kapitāla instrumentiem, ko par laikā neierobežotiem atzinušas uzraugošās institūcijas.

(65) Otrkārt, dažos gadījumos tiek izcelts, ka saskaņā ar federālo banku īpašnieku vienošanos, pievienotais kapitāls tiek garantēts pakārtoti pēc pamatkapitāla, taču no tā nav secināms, ka investoru uzņemtais risks būtu mazāks. Visu ieguldījumu gadījumos pievienotais kapitāls veido ievērojamu kopējā garantētā pašu kapitāla daļu, atsevišķos gadījumos pat vairāk nekā 50 %. Tāpēc iespējamība, ka zaudējumu gadījumā ieguldītais kapitāls varētu tikt vismaz daļēji izmantots, ir ļoti liela <sup>(24)</sup>.

(66) Treškārt, arī Bāzeles Banku uzraudzības komiteja, balstoties uz garantētā pašu kapitāla definīciju no banku uzraudzības viedokļa, ir apstiprinājusi pasīvo ieguldījumu un pamatkapitāla atšķirīgās kvalitātes. Saskaņā ar to pasīvie ieguldījumi no banku uzraudzības viedokļa ir atzīstami vienīgi par tā saukto *Lower-Tier-1* kapitālu. Šis kapitāls drīkst veidot tikai 15 % no nepieciešamās garantētā pašu kapitāla kvotas, t. i., ja garantētā pašu kapitāla kvota ir 4 %, tad 3,4 % jāveido pamatkapitālam un pieejamām rezervēm (piemēram, federālajās bankās ieguldītajām mērķa rezervēm). Pie tam pakārtotus pašu kapitāla instrumentus, piemēram, prioritārās akcijas un tiesības uz līdzdalību peļņā, bankas vienmēr pieņem tikai ierobežotā apjomā. Reitinga aģentūru spiediena rezultātā – atšķirībā no šeit aplūkojamiem gadījumiem – tās gandrīz nekad nepārsniedz 10 % no bankas kopējā garantētā pašu kapitāla. Šo iemeslu dēļ liela apjoma pasīva līdzdalība uzņēmumā, ko nodrošina viens investors, nav izmantojama.

### 2. MINIMĀLĀ ATLĪDZĪBA PAR INVESTĪCIJU BAYERNLB PAMATKAPITĀLĀ

(67) *BdB* izklāsta, ka visas atbilstošās atlīdzības (peļņas) noteikšanas metodes par nodrošināto pašu kapitālu par pamatu pieņem bezrisku peļņu un tajās ietilpst riska prēmija. Tās atvasināmas no šāda pamatprincipa:

$$\begin{aligned} & \text{Sagaidāmā peļņa no riskam pakļautas investīcijas} \\ & = \text{bezrisku peļņa} + \text{risku prēmija par riskam pakļautu} \\ & \quad \text{investīciju} \end{aligned}$$

<sup>(24)</sup> Pie tam riska prēmija vai galvojuma prēmija pirmkārt tiek maksāta zaudējumu riska dēļ maksātspējas gadījumā. Tādā gadījumā kapitāls tiek neatgriezeniski zaudēts. Pastāvīgu zaudējumu (vai daļēju zaudējumu) gadījumā, tātad, izņemot maksātspēju, vienmēr vēl pastāv iespēja, ka ar peļņas palīdzību pašu kapitālu atkal varēs papildināt.



- (68) Lai noteiktu bezriskā peļņu, *BdB* kā piemērus min peļņu no ilglaicīgiem valsts aizņēmumiem, jo gadījumos ar valsts emitentu vērtspapīriem ar nemainīgu procentu likmi ir runa par ieguldījuma formu ar mazāko riska pakāpi vai vispār bez riska <sup>(25)</sup>.
- (69) Lai noteiktu riska prēmijas apjomu, *BdB* vispirms nosaka tā saukto tirgus riska prēmiju – starpību starp ilgtermiņa vidējo peļņu no akcijām un ilgtermiņa vidējo peļņu no valsts aizņēmumiem. Vācijas akciju tirgū *BdB* par pamatu ņem Štēles un Hartmonda [*Stehle – Hartmond*] pētījuma (1991) datus, saskaņā ar kuriem ilglaicīga tirgus riska prēmija tiek noteikta 4,6 % apmērā.

- (70) Pēc tam *BdB* nosaka federālo banku beta vērtību, tas ir, banku individuālo riska prēmiju, ar kuru jāsaskaņo vispārējā tirgus riska prēmija. Beta vērtību *BdB* pie tam nosaka statistiski, izmantojot pašas informāciju, kas nozīmē, ka beta vērtības tiek noteiktas uz vēsturiska datu griezumamata. *BdB* secina, ka visu federālo banku visas beta vērtības visos aplūkotajos laika periodos ir lielākas par vienu <sup>(26)</sup>.

- (71) Par pamatu pieņemot bezriskā bāzes procentu likmi 8,37 % (pirmajai ieguldījuma daļai) un 6,57 % (otrajai ieguldījuma daļai), kā arī *BayernLB* beta faktoru 1,0803 (pirmās ieguldījuma daļas brīdī) un 1,0739 (otrās ieguldījuma daļas brīdī), *BdB* aprēķinātā minimālā atlīdzība par investīciju *BayernLB* pamatkapitālā celtniecības kredīta līdzekļu ieguldīšanas brīdī 1994. gada 31. decembrī ir 13,34 % gadā un 1995. gada 31. decembrī 12,87 % gadā.

### 3. PIEMAKSAS UN ATVILKUMI, ŅEMOT VĒRĀ VEIKTĀ DARĪJUMA ĪPATNĪBAS

- (72) *BdB* izklāsta, ka Komisijas lēmumā par *WestLB* no minimālās atlīdzības 12 % apjomā atvilkta likme 4,2 % apmērā *Wfa* īpašuma trūkstošās likviditātes dēļ tikusi apstiprināta Pirmās instances tiesā. Tātad, nepastāv nekādi iemesli šajos gadījumos atkāpties no šīs metodes; arī te jāpiemēro atvilkums likviditātes iemeslu dēļ. Atvilkuma apjomu trūkstošās likviditātes dēļ atbilstoši *WestLB* metodikai nosaka atbilstoši neto refinansēšanas izdevumiem (bruto refinansēšanas izdevumi mīnus piemērotā uzņēmumu nodokļa likme).

<sup>(25)</sup> Lai novērstu inflācijas ietekmi, katram ieguldījuma termiņam jānosaka peļņas likme ilgtermiņa valsts aizņēmumam, sākotnēji ņemot vērā prognozēto inflāciju. Lai tad novērtētu ilgtermiņa bezriskā bāzes procentu likmi, "reālajai bāzes procentu likmei" novērtējuma brīdī jāpieskaita sagaidāmā ilgtermiņa vidējā inflācijas likme 3,60 % apmērā.

<sup>(26)</sup> Salīdzinājumam *BdB* piedāvā arī teorētiskās beta vērtības saskaņā ar *Capital Asset Pricing Model* (CAPM), kas, kā secina *BdB*, praktiski neatšķiras no empīriski noteiktajām beta vērtībām.

- (73) Saskaņā ar *BdB* viedokli arī *BayernLB* gadījumā ir jāpielieto Komisijas *WestLB* lietā izmantotā uzrēķina likme (attiecīgi – 1,5 %), ko atzina Pirmās instances tiesa. Arī šajā gadījumā, salīdzinot ar "normālu investīciju pamatkapitālā", kapitāla pārvešanas darbībās kā risku paaugstinoši darbojas trīs aspekti: ārkārtīgi lielais investētā kapitāla apjoms, nenotikusi jaunu uzņēmuma daļu emisija un ar to saistītā nenotikusi jaunu balsstiesību veidošana, kā arī ieguldījuma zemā rīcībspēja, tas ir, iztrūkstošā iespēja investēto kapitālu jebkurā laikā atkal izņemt no uzņēmuma.

### 4. KAPITĀLA BĀZE UN ATLĪDZĪBAS DAĻAS

- (74) Visbeidzot *BdB* uzsver, ka, aprēķinot atbilstošu atlīdzību *BayernLB* gadījumā, par pamatu jāņem kopējā ieguldījuma vērtība, kas atzīta par garantēto pašu kapitālu tirgus darījumu garantēšanai, nevis tikai faktiski izmantotā vai izmantojamā daļa. To *BdB* pamato ar to, ka tirgus ekonomikas apstākļos strādājošs investors nepieļautu sev pienākošās atlīdzības ierobežošanu līdz faktiski izmantotajai investīcijas daļai. Privātam investoram, kas uzņemas sava ieguldījuma zaudējumu risku, nav svarīgi, vai kredītiestāde pievienoto kapitālu faktiski izmanto darījumu apjomu palielināšanai. Daudz būtiskāk ir tas, ka viņš pats vairs nevar rīkoties ar ieguldījumiem līdzekļiem un līdz ar to gūt paredzēto peļņu.

- (75) *BdB* arī uzskata, ka Vācijas norādītā galvojuma nodevu nevar uzskatīt par atlīdzības daļu. To galvenokārt nosaka apstākļi, ka atbalsta kapitāls jau sākotnēji tika investēts par tā tiro vērtību (1,197 miljardi Vācijas marku), nevis par nominālvērtību (5,027 miljardi Vācijas marku). Veicot aprēķinu par tiro vērtību, jau tikuši ņemti vērā ar kredītu prasību neizpildīšanu saistītie (zaudējumu) riski, tāpēc papildu atlīdzība par zaudējumu garantiju pārņemšanu vairs nav attaisnojama.

- (76) Pie tam saskaņā ar *WestLB* metodiku par laiku no kapitāla ieguldīšanas līdz tā atzīšanai par garantēto pašu kapitālu būtu jāmaksā galvojuma komisijas maksa 0,3 % apjomā gadā, jo arī līdz šim laikam ieguldītais kapitāls pildīja vismaz galvojuma funkciju. Par laiku līdz 1996. gada 8. maijam tā aprēķināma no kopējās summas 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā, bet laikā no 1996. gada 8. maija līdz 23. decembrim – no 542 miljoniem Vācijas marku.

## VI. VĀCIJAS REAKCIJA UZ BdB PAUSTO VIEDOKLI

- (77) Atbildot uz augstāk minētajiem BdB argumentiem, Vācija norādīja, ka, veicot ieguldījumu akciju sabiedrības pamatkapitālā, nav garantētas ne dividendes, ne kursa vai vērtības pieaugums, un investors uzņemas dabisku risku par to, vai viņa cerētās peļņas prognozes arī reāli piepildās. Vienojoties par nemainīgu atlīdzību, kā tas ir *BayernLB* gadījumā, prognozes risks atkrīt, tāpēc arī peļņa ir attiecīgi mazāka. Tas parāda, ka situācija neatbilstu tirgum tad, ja *BayernLB* mērķa kapitāla ieguldīšanas brīdī Bavārijas federālajai zemei būtu līgumā garantējusi sagaidāmo peļņu un tādējādi nostādījusi mērķa kapitāla ieguldītāju labākās pozīcijās nekā akciju investoru. BdB izmantotā metode ir apšaubāma arī tāpēc, ka akciju investīcijas gadījumā investors to vērtības pieaugumu varētu realizēt tikai pārdodot savas daļas, vienlaikus neapgrūtinot situāciju uzņēmumam. Privāts investors nekad nespētu panākt vienošanos, ka uzņēmums, kurā viņš investē, no saviem līdzekļiem maksātu vērtības pieauguma ekvivalentu, ja šo vērtības pieaugumu investors pamatkapitāla investīcijas gadījumā varētu realizēt tikai pārdodot savas daļas trešajai pusei.
- (78) Arī CAPM metode tirgus peļņas noteikšanai nav piemērota, galvenokārt tāpēc, ka CAPM tirgus svārstību riska prognoze nav apstiprinājusies, jo federālo banku akcijas netika kotētas biržā. Tāpēc arī nepastāv nekādi vēsturiski dati par beta faktoriem.
- (79) Neskatoties uz to, Vācija pauda viedokli, ka arī atsevišķo CAPM komponentu noteikšanā BdB ir pieļāvuši kļūdas. Neesot pareizi, nosakot bezriskā bāzes procentu likmi, ņemt vērā ilgtermiņa inflācijas prognozi, jo vienīgais būtiskais rādītājs ir tas, kādas procentu likmes faktiski bija sasniedzamas tirgus situācijā. Mērķa kapitāla ieguldīšanas brīdī bankā *BayernLB* šīs likmes Vācijā bija tikai 7,50 % un 6,10 % gadā. Aktuālais sagaidāmais inflācijas rādītājs jau ierēķināts, nosakot šīs likmes.
- (80) BdB par pamatu pieņēmis tirgus riska prēmiju 4,6 % apjomā, kas ir nesamērīgi augsta. Starp citiem argumentiem Vācija šai jautājumā min arī to, ka Šteles un Hartmonda 1991. gada pētījumā par peļņas attīstību Vācijas akciju tirgū, uz ko atsaucas BdB, tirgus riska prēmijas Vācijas kapitāla tirgū netiek apskatītas. Pie tam pastāv dažādas tirgus riska prēmiju noteikšanas metodes, kuru rezultāti ir ievērojami atšķirīgi. Balstoties uz saviem aprēķiniem, Vācija argumentē, ka pēdējos 30 gados tirgus riska prēmija nav tuvojusies 4,6 % atzīmei.
- (81) Pie tam, aprēķinot beta vērtību, federālās bankas neesot salīdzināmas ar tā sauktajām kredītbankām, ko piedevām

BdB nav skaidri definējusi. Daudz pareizāk būtu izmantot datus par skaidri definēto uz biržu orientēto banku grupu, tā sauktajām CDAX bankām. Vērtējot piecu gadu periodā uz ikmēneša bāzes, šai grupai beta vērtība 1994. gada 31. decembrī bija 0,85 un 1995. gada 31. decembrī 0,80, kā tas redzams pievienotajā "Datastream" datu bāzes aprēķinā, kur par pamatu beta faktora aprēķināšanai pareizi izvēlēts piecu gadu periods. BdB aplūkots periods beta faktora aprēķināšanai no 1974. gada ir par ilgu, jo gan kapitāla tirgus situācija, gan banku sektors ievērojami mainījies tieši deviņdesmitajos gados.

- (82) Līdz ar to visi CAPM aprēķiniem nepieciešamie faktori novērtēti nepareizi un pārvērtēta aplūkojamo transakciju tirgum raksturīgā minimālā peļņa.

## VII. ZIEMEĻREINAS – VESTFĀLENES FEDERĀLĀS ZEMES UN WESTLB PIEBILDES

- (83) 2003. gada 30. oktobrī Vācijas nosūtītajā viedoklī par Komisijas 2002. gada 13. novembra lietas ierosināšanas lēmumu Ziemeļreinas – Vestfālenes federālā zeme un *WestLB* apstrīd, ka līdzekļu ieguldīšana federālajās bankās būtu pielīdzināma investīcijai pamatkapitālā. Gluži pretēji, jau kopš 1991. gada pasīvie ieguldījumi un tā sauktie *Perpetuals* tiekot atzīti par garantēto pašu kapitālu. Vēl pie tam atlīdzības apjoms ir atkarīgs nevis no banku uzraudzības atzinumiem, bet gan no konkrētās investīcijas riska profila. Tā kā īpašumi tiek segti pakāpeniski, riska struktūra ir drīzāk salīdzināma ar pasīvo ieguldījumu (*Stille Einlage*) vai tā sauktajiem *Perpetuals* nevis ar pamatkapitāla investīcijām.
- (84) Attiecībā uz minimālās atlīdzības aprēķinu, investējot pamatkapitālā, no *WestLB* viedokļa nav metodisku iebildumu pret CAPM metodi. Taču BdB noteiktās beta vērtības, kas ievērojami pārsniedz 1, neesot piemērojamas. Par 1 lielāks beta faktors nozīmē, ka uzņēmuma akcija uzrāda augstāku risku nekā kopējais tirgus. Taču, ņemot vērā tobrīd neapstrīdēto institūcijas slogu un galvotāja atbildību, investīciju risks federālajā bankā tomēr ir bijis ievērojami mazāks par kopējo tirgus līmeni.
- (85) Papildus konkrētajā federālo banku gadījumā tas nozīmē, arī kļūdainu novērtējumu sagaidāmajai peļņai kapitāla ieguldīšanas brīdī federālajās bankās. Principā šāda pieeja būtu pamatota privāta investora gadījumā. Tādā gadījumā tas nozīmētu, ka par pamatu būtu jāņem 1991. gadā sagaidāmā peļņa. Taču tas, ka 2003. gadā investors saņemtu

1991. gadā prognozēto peļņu, kas ievērojami pārsniedz reāli sasniegto peļņas līmeni, esot pilnīgā pretrunā ar jebkuru ekonomikas realitāti. Ilgstoši shematiski piemērojot peļņas likmi apmēram 12 % apjomā, salīdzinot ar privātajiem konkurentiem, federālajām bankām tiktu nodarīti nepamatoti zaudējumi.

- (86) Attiecībā uz atvilkumu pievienotā kapitāla zemās likviditātes dēļ *WestLB* un Ziemeļreinas – Vestfālenes federālā zeme ir vienotas pārliecībā, ka bezriskā valsts aizņēmumu likme ir pilnībā jāatskaita no pamata peļņas. Kapitāla pārņemšanas rezultātā federālās bankas nebūtu paaugstinājušas likviditāti. Esot ekonomiski nepamatoti šo likmi samazināt par nodokļu ietaupījumu, jo kapitāla tirgus instrumentu cenas nav atkarīgas no nodokļu situācijas. Pretējā gadījumā, atkarībā no situācijas nodokļu jomā viena kapitāla tirgus instrumenta cena būtu atšķirīga.
- (87) No riska un līdz ar to atbildības samazinājuma viedokļa jāpatur prātā, ka ieguldīto kapitālu zemās likviditātes dēļ šī likviditāte arī nav pakļauta riskam, kam jāatspoguļojas atbilstošā atlaidē. Tāpat atlaidē jāparedz arī tā sauktā īpašnieku efekta dēļ, jo investors, kas jau ir kāda uzņēmuma dalībnieks, papildu investīciju novērtē citādāk nekā jauns investors.

#### VIII. VIENOŠANĀS STARP BDB, BAVĀRIJAS FEDERĀLO ZEMI UN BAYERNLB

- (88) 2004. gada 24. septembrī prasības iesniedzēja *BdB*, Bavārijas federālā zeme un *BayernLB* paziņoja Komisijai, ka ir panākušas vienošanos jautājumā par valsts atbalstu bankai *BayernLB*. Katrai vienošanās pusei nemainot savu principiālo tiesisko izpratni, puses panākušas vienošanos, ko tās uzskata par piemērotu, vispār nosakot atbilstošu atbildību par hipotētisku investīciju *BayernLB* pamatkapitālā. Puses lūdza Komisiju ņemt vērā vienošanās rezultātus, pieņemot lēmumu.
- (89) Pirmkārt, puses, izmantojot CAPM metodi, aprēķināja sagaidāmo minimālo atbildību par hipotētisku investīciju *BayernLB* pamatkapitālā. Saskaņā ar šo aprēķinu atbilstošā minimālā atbildība par pirmo mērķa kapitāla daļu būtu 9,87 % gadā, bet par otro daļu – 8,0 % gadā.
- (90) Šīs minimālās atbildības aprēķināšanai izmantotas federālo banku ar Vācijas biržas *Deutsche Börse AG REX10 performance index* palīdzību noteiktās ilgtermiņa bezriskā procentu likmes un beta vērtības, ko pēc federālo banku pasūtījuma 2004. gada 24. maijā izsniedza [...] eksperti. Konkrēti *BayernLB* gadījumā ieguldījuma veikšanas brīdī 1994. gada 31. decembrī bankas bezriskā bāzes procentu likme bija 7,5 %, savukārt 1995. gada 31. decembrī bezriskā bāzes procentu likme bija 6,1 %. Balstoties uz [...] ekspertu atzinumu, beta vērtība tika noteikta 0,593 (1994. gada 31. decembrī) un 0,475 (1995. gada 31. decembrī). Tirgus riska prēmija visām federālajām bankām tika noteikta vienota – 4 %.
- (91) Tātad izejas procentu likme 9,87 % apjomā (1994. gada 31. decembrī) tika aprēķināta šādi: bezriskā procentu likme 7,5 % + (kopējā tirgus riska prēmija 4,0 % x beta faktors 0,593).
- (92) Tātad izejas procentu likme 8,00 % apjomā (1995. gada 31. decembrī) tika aprēķināta šādi: bezriskā procentu likme 6,1 % + (kopējā tirgus riska prēmija 4,0 % x beta faktors 0,475).
- (93) Pēc tam tika noteikta atlaide mērķa kapitāla trūkstošās likviditātes dēļ. Tās noteikšanai par pamatu bruto refinansēšanas izmaksām izmantotas minētās bezriskā procentu likmes 7,5 % un 6,1 % apjomā. Lai aprēķinātu noteicošās neto refinansēšanas izmaksas, *BayernLB* noteicošais nodokļu apgrūtinājums abos ieguldījuma brīžos tika noteikta cietā likme 50 % apjomā, tādā veidā iegūstot atlaides 3,75 % (1994. gada 31. decembrī) un 3,05 % (1995. gada 31. decembrī) apmērā.
- (94) Beigās tika noteikts uzrēķins – piemaksa 0,3 % apjomā par jaunu balsstiesību neveidošanu.
- (95) Kopumā šo aprēķinu rezultātā iegūta atbilstošā atbildība par mērķa kapitālu – 6,42 % (par pirmo daļu) un 5,25 % (par otro daļu) pēc nodokļu nomaksas, kas aprēķināma no visas *BAKred* atzītās summas, un, proti, abos gadījumos no tā mēneša beigām, kad *BAKred* to atzinusi par garantēto pašu kapitālu (par 655 miljoniem Vācijas marku, sākot ar 1996. gada 31. maiju, bet par kopējo ieguldījuma apjomu 1,197 miljardiem Vācijas marku, sākot ar 1996. gada 31. decembri). 1998. gadā un 1999. gadā, kad *BAKred* atzītās summas tīrā vērtība svārstību dēļ faktiski netika sasniegta, par pamatu atbildības noteikšanai jāizmanto šī samazinātā tīrā vērtība.
- (96) Saskaņā ar vienošanos valsts atbalsts saskatāms starpībā starp *BayernLB* faktiski samaksāto atbildību 0,6 % apjomā gadā no mērķa kapitāla ar riska aktīviem segtās daļas un atbilstoši aprēķināto atbilstošo atbildību 6,43 % apjomā (par pirmo daļu) un 5,25 % apjomā (par otro daļu), kas bankai *BayernLB* jāatmaksā atpakaļ.
- (97) Puses nespēja panākt vienošanos par to, vai *BayernLB* samaksātā komisijas maksa 0,05 % apjomā par Bavārijas federālās zemes pārņemto galvojumu par mērķa kapitāla nominālvērtību arī uzskatāma par jau samaksātu atbildības daļu.
- (98) Pati vienošanās gan nesatur atsauci uz galvojuma komisijas maksu, kas bankai jāmaksā par laiku no kapitāla ieguldīšanas brīža bankā līdz *BAKred* atzinumam. Tomēr vieno-

šanās pielikumā puses pievienojušas tabulu, kurā aprēķināts valsts atbalsta elements, un tajā abām ieguldījuma daļām par minēto laika posmu piemērota galvojuma komisijas maksa 0,15 % apjomā gadā pēc nodokļiem.

## IX. PASĀKUMI ATZĪŠANA

### 1. VALSTS ATBALSTS SASKAŅĀ AR EIROPAS KOPIENAS DIBINĀŠANAS LĪGUMA 87. PANTA 1. PUNKTU

(99) Saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. punktu, ja Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā nav noteikts citādi, valsts atbalsts vai ar valsts līdzekļiem nodrošināta palīdzība, kas noteiktu uzņēmumu vai ražošanas nozaru privileģēšanas ceļā kropļo vai draud kropļot konkurences situāciju, nav savienojama ar vienotā tirgus principiem, ja tā ietekmē darījumus starp dalībvalstīm.

#### 1.1. VALSTS LĪDZEKĻI

(100) Izšķiroties par iepriekš aprakstīto kapitāla ieguldījumu, Bavārijas federālā zeme pieņēma lēmumu izmantot kapitāla palielināšanas metodi, kuras būtība ir sabiedriskā celtniecības kredītēšanas atbalsta līdzekļu ieguldīšana *BayernLB* tās pašu kapitāla bāzes stiprināšanai<sup>(27)</sup>. Neskatoties uz to, ka ieņēmumus no šā ieguldījuma arī turpmāk izmantotu atbalsta programmas mērķiem un līdz ar to kalpotu sabiedrības labuma mērķiem, kapitāls bija pieņemams no banku uzraudzības viedokļa un līdz ar to varēja tikt izmantots "BayernLB", kas konkurē ar citām kredītiestādēm, garantiju mērķiem. Turklāt saskaņā ar Landtāga pieņemto likumu federālā zeme tika pilnvarota uz līguma pamata nodot bankai *BayernLB* dzīvokļu celtniecības atbalstam izmantotos sabiedriskos līdzekļus. Līdz ar to *BayernLB* saņēma valsts līdzekļus.

#### 1.2. NOTEIKTA UZŅĒMUMA PRIVILEĢĒŠANA

(101) Lai pārbaudītu, vai valsts līdzekļu ieguldīšana vienā publiskā uzņēmumā ir uzskatāma par priekšrocību radīšanu šim uzņēmumam un līdz ar to valsts atbalstu tam Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. punkta izpratnē, Komisija piemēro "tirgus ekonomikai atbilstoša kapitāla investora" pamatprincipu. Šo pamatprincipu atzinusi un attīstījuši augstākā tiesu instance un Pirmās instances tiesa vairākās lietās, jo īpaši ar šo lietu salīdzināmā pirmās instances Eiropas Tiesas 2003. gada 6. marta spriedumā *WestLB* lietā<sup>(28)</sup>.

#### a) *Tirgus ekonomikai atbilstoša kapitāla investora pamatprincipi*

(102) Saskaņā ar šo pamatprincipu par viena uzņēmuma privileģēšanu nav uzskatāms fakts, kad kapitāla līdzekļi nonāk uzņēmuma rīcībā ar tādiem noteikumiem "pie

kādiem privāts kapitāla investors, kas strādā saskaņā ar normāliem tirgus ekonomikas noteikumiem, būtu gatavs piešķirt līdzekļus privātam uzņēmumam"<sup>(29)</sup>. Turpretim par privileģēšanu Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. punkta izpratnē var runāt tad, ja paredzētie atbilstības noteikumi un/vai uzņēmuma finanšu situācija liecina, ka atbilstošā laika periodā nav sagaidāma parastā peļņa<sup>(30)</sup>.

(103) Tirgus ekonomikai atbilstoša kapitāla investora pamatprincipi ir vienādi attiecināms uz visiem publiskajiem uzņēmumiem, proti, neatkarīgi no tā, vai tie strādā ar peļņu vai zaudējumiem. Šo Komisijas viedokli *WestLB* spriedumā apstiprināja Pirmās instances tiesa<sup>(31)</sup>.

(104) Ir skaidrs, ka Komisijai jebkuras lietas izvērtējums jābalsta uz tiem datiem, kas kapitāla devējam bija pieejami, kad viņš pieņēma lēmumu par apspriežamo finanšu darbību. Lēmumu par mērķa kapitāla nodošanu bankai atbildīgās pārvaldes institūcijas pieņēma 1994. un 1995. gadā. Tāpēc Komisijai par veiktajiem darījumiem jāspriež, balstoties uz tajā laikā pieejamajiem datiem, tā laika ekonomisko un tirgus situāciju. Šajā lēmumā norādītie dati, kas attiecas uz vēlāku laika periodu, tiek izmantoti tikai tāpēc, lai parādītu veiktās investīcijas atstātās sekas uz *BayernLB* situāciju, nevis lai pēc tam attaisnotu vai apšaubītu veikto darījumu.

(105) Tirgus ekonomikai atbilstoša kapitāla investora principa pielietošanu, saskaņā ar kuru, kā norādīts, ir jāpārbauda, vai sagaidāmā peļņa no ieguldītajiem līdzekļiem vai peļņa, par kuru puses vienojušās, nav mazāka par tirgū sastopamām atbilstībām par salīdzināmām investīcijām, nekavē arī apstākļi, ka federālā zeme jau bija kredītiestādes puses daļu līdzīpašnieks. Šai jautājumā Vācija norāda, ka šajā gadījumā federālās zemes investīcija nav salīdzināma ar jebkuras trešās puses veiktu investīciju, jo trešajai pusei noteicoša būtu vienīgi iespēja tās ieguldītajam kapitālam piemērot iespējami izdevīgu procentu likmi. Kā puses uzņēmuma īpašniekam federālajai zemei bija ļoti svarīgi saglabāt tās "mājas" un valsts bankas ilgtermiņa konkurences spēju un ar jaunu papildu līdzekļu piesaistes palīdzību nodrošināt, lai "viņas" banka arī nākotnē saglabātu un varētu apkalpot līdzšinējos klientus. Galu galā lēmumu par investīcijas veikšanu ietekmējis arī tēla jautājums. Arī privāts daļu īpašnieks, piemēram, privāta holdinga kompānija vai uzņēmumu grupa toreizējā situā-

<sup>(29)</sup> Komisijas paziņojums dalībvalstīm: Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 92. un 93. panta un 1993. gada 13. novembra Komisijas Direktīvas par publiskiem uzņēmumiem pārstrādājošajā rūpniecībā 80/723/EEK 5. panta, 3. lpp, skatīt Nr. 11., izmantojums. Šajā paziņojumā gan ir runa vienīgi par pārstrādājošo rūpniecību, taču pamatprincipi, bez šaubām, tāpat attiecas arī uz visām pārējām tautsaimniecības nozarēm. Attiecībā uz finanšu pakalpojumiem tas apstiprināts veselā virknē Komisijas lēmumu, piemēram, *Crédit Lyonnais* lietā (OV L 221, 8.8.1998., 28. lpp.) un *GAN* lietā (OV L 78, 16.3.1998.1. lpp.).

<sup>(30)</sup> Publiska līdzdalība uzņēmumu kapitālā – Komisijas nostāja, OV 9-1984, 93. lpp. un sekojošās.

<sup>(31)</sup> 2003.gada 6. marta spriedums saistītājās lietās T-228/99 und T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un Ziemeļreinas – Vestfālenes federālā zeme/Komisija, 2003, II-435, 206. punkts un sekojošie.

<sup>(27)</sup> Bavārijas Landtāgs, 12. sasaukums, 1994. gada 7. jūnija izdevums 12/15851.

<sup>(28)</sup> Spriedums saistītājās lietās T-228/99 un T-233/99, "Westdeutsche Landesbank Girozentrale" un Ziemeļreinas – Vestfālenes federālā zeme/Komisija, 2003, II-435.

cijā būtu ieguldījusi bankā jaunu kapitālu, un peļņas rādītāju uzlabošana nebūtu vienīgais ieguldījuma iemesls.

- (106) Tomēr Komisija nevar piekrist Vācijas viedoklim. Tirgus ekonomikai atbilstošs kapitāla investors arī tad, ja viņš jau ir uzņēmuma daļu īpašnieks, pārbaudīs investīciju iespējas ārpus uzņēmuma. Normāli šāds investors par papildu līdzekļu ieguldīšanu publiskā uzņēmumā izšķirsies tikai tad, ja viņš no šiem papildu līdzekļiem var saņemt atbilstošu peļņu. Tādējādi daļu īpašnieka ilgtermiņa peļņas iespējas vai arī vienkārši rūpes par uzņēmuma tēlu nav ņemamas vērā, vērtējot, vai kapitāla ieguldījums ir vai nav valsts atbalsts. Tā vietā arī daļu īpašnieka kapitāla investīcija, neatkarīgi no tā, kādu motīvu dēļ tā veikta, ir jāvērtē pēc tā, vai investors atbilstošā laika periodā var sagaidīt normālu peļņu no papildu ieguldītajiem līdzekļiem.
- (107) Pret šādu tirgus ekonomikai atbilstoša kapitāla investora principu, ko Komisija izmantoja kā pamatu jau savā *WestLB* lēmumā 1999. gadā (161. punkts un nākamie), neprotējā Eiropas Kopienu tiesa. Tā vadījās pēc principa, ka arī privāts kapitāla investors, kas jau ir līdzdalīgs kāda uzņēmuma pamatkapitālā, normālā situācijā neaprobežotos ar to, ka ieguldījums nerada zaudējumus vai arī dod ierobežotu peļņu. Gluži otrādi – viņš censtos nodrošināt savam ieguldījumam atbilstošu peļņu, kas atkarīga no vispārējās situācijas un investora īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa interesēm<sup>(32)</sup>.
- (108) Tāpēc šajā pārbaudē, vai tirgus ekonomikai atbilstošs investors būtu ieguldījis kapitālu, kas salīdzināms ar Bavārijas federālās zemes atbalsta kapitālu, ar tādiem pašiem noteikumiem, galvenokārt attiecībā uz prognozēto peļņu no investīcijas, "tirgus ekonomikai atbilstoša kapitāla investora" princips ir izšķiroši būtisks.

#### b) *Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 295. pants*

- (109) Saskaņā ar 295. pantu īpašumu kārtība dažādās dalībvalstīs paliek nemainīta. Taču tas neattiecināms rīcības, kas ir pretrunā ar līguma konkurences normām.
- (110) Saistībā ar federālo banku lietām Vācija norādīja, ka ieguldītos līdzekļus nebija iespējams izmantot citādāk, lai tie nestu peļņu, kā vien ieguldot tos līdzīgā publiskā uzņēmumā. Tāpēc kapitāla ieguldīšana bijusi ekonomiski saprātīgākais kapitāla izmantošanas veids. Tāpēc jebkura atbildība par ieguldījumu, tas ir, jebkura papildu peļņa no ieguldītā kapitāla ir pietiekama, lai pamatotu ieguldījuma atbilstību "tirgus ekonomikai atbilstoša kapitāla investora principam".
- (111) Šai argumentācijai nevar piekrist. Var būt, ka atbalsta kapitāla ieguldīšana bankā *BayernLB* un no šā ieguldījuma

izrietošā iespēja bankai šo kapitālu izmantot maksātspējas mērķiem bija ekonomiski saprātīgākais kapitāla izmantošanas veids. Taču tiklīdz publiski līdzekļi un citi aktīvi tiek izmantoti komerciālām, uz konkurenci orientētām aktivitātēm, ir jāpiemēro tirgū pieņemtie noteikumi. Tas nozīmē, ka tiklīdz valsts pieņem lēmumu sabiedriskiem mērķiem paredzētu kapitālu izmantot (arī) komerciāli, tai ir jāpieprasa arī atbildība, kas atbilstu tirgū pieņemtajam atbildības līmenim.

#### c) *Neizmainītā īpašnieku struktūra*

- (112) Līdzeklis atbilstošas peļņas nodrošināšanai no ieguldītā kapitāla būtu federālās zemes līdzdalības bankā *BayernLB* atbilstoša palielināšana, tā kā bankas kopējā rentabilitāte atbilst normālai peļņai, kādu no sava ieguldījuma sagaidītu tirgus ekonomikai atbilstošs kapitāla investors. Taču federālā zeme neizšķirās par labu šādai metodei.
- (113) Vācija iebilst, ka arī privāts investors šajā situācijā nebūtu panācis līdzdalības proporciju maiņu. Krājkašu savienība kā otrs puses daļu īpašnieks nebūtu piekritis līdzdalības proporcijas izmaiņām, jo mērķa kapitāla ieguldīšanas brīdī bankai *BayernLB* nebija vajadzības pēc papildu garantētā pašu kapitāla, lai esošajā līmenī saglabātu kredītēšanas apjomus un saskaņā ar ieguldījuma līguma 2. paragrāfu mērķa kapitāla iztērēšanas gadījumā krājkašu savienībai būtu jāsedz puse. Vēl pie tam pirmās daļas ieguldīšanas brīdī *Bayerische Sparkassen* kopā pasīvo ieguldījumu veidā jau bija investējušas bankā apmēram 900 miljonus Vācijas marku, bet otrās daļas ieguldīšanas brīdī šī summa jau sasniedza 1,1 miljardu Vācijas marku, pie kam to nelīdzsvaroja salīdzināms ieguldījums no Bavārijas federālās zemes puses.
- (114) Pēc Komisijas domām, ja nav iespējams vienoties par jaunu daļu sadalījumu, tirgus ekonomikai atbilstošs investors būtu piekritis investīcijai tikai tad, ja puses vismaz vienotos par atbilstošu tiešo atbildību. Privāts investors normālā situācijā neapmierinātos ar to, ka iespējams izvairīties no zaudējumiem vai arī iegūt ierobežotu peļņu no ieguldījuma. Privāts investors censtos, ievērojot esošo situāciju un aizstāvot savas intereses, iespējami palielināt sava kapitāla nesto peļņu<sup>(33)</sup>. Tāpēc parasti arī privāts kapitāla investors, kuram jau pieder daļas atbilstīgajā uzņēmumā, pieprasīs vai nu līdzdalības proporcijas izmaiņas, vai arī atbilstošu tūlītēju atbildību. Pretējā gadījumā viņš atteiktos no daļas papildu peļņas, kas tiek iegūta no kapitāla investīcijas, jo labumu no augstākām dividendēm un uzņēmuma vērtības palielināšanās gūtu arī citi daļu līdzīpašnieki, lai gan viņu pašu ieguldījuma tajā nebūtu.

<sup>(32)</sup> Eiropas Kopienu tiesas 2003. gada 6. marta spriedums saistītajās lietās T-228/99 un T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Ziemeļreinas – Vestfālenes federālā zeme/Komisija*, 2003, II-435, 241. un 314. punkts

<sup>(33)</sup> Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2003. gada 6. marta spriedums saistītajās lietās T-228/99 un T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Ziemeļreinas – Vestfālenes federālā zeme/Komisija*, 2003, II-435, 320. un 335. punkts

(115) Nekāds cits novērtējums šajā situācijā nav iespējams arī tāpēc, ka otrās ieguldījuma daļas investēšanas brīdī 1995. gadā arī *Bayerische Sparkassen* bankā *BayernLB* pasīvo ieguldījumu veidā jau bija ieguldījušas kapitālu ar kopējo vērtību apmēram 1,1 miljards Vācijas marku. Jautājums, vai privāts investors atteiktos no līdzdalības proporcijas maiņas vai tiešas tūlītējas atlīdzības sev par labu, ja tajā pašā laikā un tiešā saistībā ar viņa kapitāla ieguldījumu arī citi uzņēmuma daļu īpašnieki atbilstoši daļu sadalījuma proporcijām veiktu tādu pašu kapitāla ieguldījumu, kas tādā pašā veidā ir spējīgs izraisīt peļņas pieaugumu, šeit var palikt neatbildēts, jo pēc Komisijas domām šajā gadījumā trūkst vajadzīgās tiešas saistības starp pasīvajiem ieguldījumiem un atbalsta kapitāla ieguldījumu. Pasīvie ieguldījumi, kas tikai daļēji bija neterminēti, mērķa kapitāla ieguldīšanas brīdī jau bija notikuši. Tie tika ieguldīti bankā *BayernLB* pakāpeniski nelielu atsevišķu daļu veidā laikā no 1991. gada līdz 1995. gada beigām. Tātad – ne laika ziņā, ne arī pēc būtības tie nav saistīti ar atbalsta kapitāla ieguldīšanu. Šāda saistība, ciktāl ļauj spriest izpētes rezultāti, nav izveidota arī vēlāk – atbalsta kapitāla investīcijas brīdī. Tā, piemēram, puses nevienojās par nosacījumu krājkasēm ilglaicīgi nodrošināt nemainīgu to ieguldījumu kopējo apjomu<sup>(34)</sup>. Arī citādi nav redzams, ka federālā zeme, nosakot atlīdzību par savu pievienoto kapitālu, būtu ņēmusi vērā krājkašu ieguldījumus.

(116) Tāpat trūkst arī iespējas saturiski salīdzināt šos ieguldījumus, jo saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju par pasīvajiem ieguldījumiem noteikta vienīgi tirgum atbilstoša nemainīgā atlīdzība, turpretim Bavārijas federālās zemes kapitāla investīcija tika atlīdzināta ar nemainīgo atlīdzību, bet daļēji – saskaņā ar Vācijas sniegtajiem datiem – prognozētā vērtības pieauguma veidā. Tātad abi salīdzināmie kapitāla ieguldījuma veidi neuzrāda atlīdzības elementu simetriju, jo vienā gadījumā ir runa par tiešu atlīdzību, bet otrā – par atlīdzību iespējama vērtības pieauguma veidā. Līdz ar to jāuzskata, ka Bavārijas federālās zemes kapitāla investīcija bija fundamentāli atšķirīga no krājkašu veiktajiem pasīvajiem ieguldījumiem.

(117) Komentējot šajā sakarā Vācijas citēto Pirmās instances tiesas lēmumu *Alitalia* lietā<sup>(35)</sup>, jāuzsver, ka šis lēmums attiecas uz privātu investīciju. Savukārt krājkašu savienības un krājkašu gadījumā runa ir nevis par privātu uzņēmumu, bet gan par publisku sabiedrisku organizāciju. Pie tam, kā jau norādīts, krājkašu savienības vai krājkašu veiktās kapitāla investīcijas ne laika ziņā, ne arī saturiski nav salīdzināmas ar mērķa kapitāla ieguldījumu.

<sup>(34)</sup> Šāds pienākums nav atrodams arī likumā vai statūtos. Tajos ir vienīgi noteikts, ka "pamatkapitālu" atbilstoši daļu sadalījumam jānodrošina abiem daļu īpašniekiem vai – no krājkašu savienības pozīcijām – pašām krājkašēm.

<sup>(35)</sup> 2000. gada 12. decembra spriedums, T-296/97.

(118) Rezultātā nav saskatāms, ka privāts investors situācijā, kas salīdzināma ar atbalsta kapitāla nodošanu bankai *BayernLB*, atteiktos no atbilstošas tiešas atlīdzības.

#### Īpašnieku efekts

(119) Vācija tālāk izklāsta, ka vismaz atbalsta kapitāla ieguldīšanas laikā bankā *BayernLB* Bavārijas federālā zeme kā puses daļu īpašnieks varēja rēķināties ar to, ka varēs gūt salīdzinājumā ar citām kredītiestādēm ļoti izdevīgu peļu no pašu kapitāla, ko tajā laikā brīdī droši garantēja sasniegtā peļņa no pašu kapitāla. Tātad Bavārijas federālā zeme nav aprobežojusies ar ierobežotu vai pat vispār iztrūkstošu peļņu, bet gan izšķīrās par investīciju uzņēmumā ar paaugstinātu rentabilitāti. Tā sauktais īpašnieku efekts, tas ir, apstākļi, ka kapitāla devējs jau ir daļu īpašnieks uzņēmumā, kurā tiek veikta investīcija, ir jāņem vērā vismaz tad, ja uzņēmuma rentabilitātes rādītājs pārsniedz vidējo. To savā *WestLB* spriedumā esot atzinusi arī Pirmās instances tiesa.

(120) Komisija nevar piekrist Vācijas viedoklim. Investīcijas veikšanas brīdī Bavārijas federālā zeme bija tikai puses daļu īpašnieks. Tas nozīmē, ka tikai puse no investīcijas izraisītā nākotnē iespējamā uzņēmuma vērtības pieauguma un puse no palielinātās peļņas nonāks Bavārijas federālajai zemei, lai gan šo investīciju tā veikusi viena pati. Nevienam tirgus ekonomikai atbilstošs kapitāla investors kā līdzīpašnieks nepiekrītu uzņemt visu investīcijas smagumu, bet pretim saņemt tikai daļu no iegūtā labuma. To pretēji Vācijas paustajam viedoklim nepārprotami apstiprināja arī Eiropas Kopienu tiesas pirmā instance savā *WestLB* spriedumā<sup>(36)</sup>. Saskaņā ar to tirgus ekonomikai atbilstošs kapitāla investors nepieļautu situāciju, kad kapitāla palielinājums izraisa peļņas pieaugumu arī citiem uzņēmuma līdzīpašniekiem, kas vispār nav bijuši līdzdalīgi šajā ieguldījumā.

(121) Tāpēc pat attiecībā uz uzņēmumu, kura peļņas rādītāji pārsniedz vidējo līmeni, – kā Vācija apgalvo attiecībā uz *BayernLB* – runa nav par to, kādā mērā tā peļņas rādītāji pārsniedz vidējo līmeni un vai investors ieguldījuma brīdī saņem apmierinošu peļņu. Arī uzņēmumā, kura peļņas rādītāji ievērojami pārsniedz vidējos rādītājus, privāts investors rūpētos par to, lai no viņa investīcijas izrietošais papildu labums tiktu realizēts iespējami lielā apjomā. Ja ieguldījumu veic tikai viens līdzīpašnieks, tad, nemainot līdzdalības daļu proporcijas par labu šim investoram, vai arī, ja pārējie līdzīpašnieki proporcionāli paralēli neiesaistās ieguldījumā, iepriekš minēto principu var ievērot tikai tad, ja pārējie līdzīpašnieki tieši investējošajam līdzīpašniekam samaksā iepriekšēju atlīdzību pirms regulārās peļņas

<sup>(36)</sup> 2003. gada 6. marta spriedums saistītajās lietās T-228/99 un T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* un *Ziemiańska* – *Vestfālenes federālā zeme/Komisija*, 2003, II-435, 316. punkts

izmaksas, tātad neatkarīgi no viņa īpašnieka pozīcijas šī atlīdzība nāk par labu tikai šim investoram.

d) **Atlīdzības un atlīdzības elementu kapitāla bāze**

i) **Kapitāla bāze**

(122) Rīkojoties līdzīgi kā *WestLB* lietā, Komisija atbilstošu atlīdzību par pievienoto atbalsta kapitālu nosaka, novērtējot tā komerciālo lietderību bankai *BayernLB*. Arī šajā gadījumā Komisija nodala kredītiestādes uzņēmējdarbības vajadzībām pašu kapitāla veidā nodrošināto atbalsta līdzekļu tā saukto darījumu paplašināšanas funkciju un (tīro) tā saukto galvojuma funkciju.

(123) Ar tā saukto kapitāla darījumu paplašināšanas funkciju ir jāsaprot darījumu iespēju paplašināšanu ar riska aktīviem, uzraudzības institūcijām atzīstot bankas papildu pašu kapitālu. Izejas punkts tirgū pieņemtas atlīdzības noteikšanai ir atlīdzība, ko privāts kapitāla investors, kas nodrošina kādai bankai pašu kapitāla līdzekļus, pieprasītu konkrētajā situācijā. Taču, ja nodrošinātais kapitāls bankas bilancē ir iekļauts kā pašu kapitāls, taču to kā pašu kapitālu neatzīst uzraugošās institūcijas vai arī tas paredzēts atbalsta pasākumu garantēšanai, vai citu iemeslu dēļ nav izmantojams tirgus darījumos, tas nav izmantojams darījumu paplašināšanai. Taču kapitālam ir nozīme ne tikai no uzraudzības viedokļa. Tā kā kredītiestādes kreditoriem tas pieejams vismaz garantiju mērķiem (tā sauktā galvojuma funkcija), kapitāla ekonomisko funkciju tomēr var salīdzināt ar galvojumu vai garantiju. Bilancē iekļautais pašu kapitāla apjoms bankas naudas devējiem dod ieskatu par bankas maksātspēju, tātad tas var atstāt ietekmi uz nosacījumiem, ar kādiem banka var piesaistīt svešu kapitālu. Tirgū pieņemtā atlīdzība par tā saukto kapitāla galvojuma funkciju ir nosakāma atkarībā no atlīdzības, ko privāts garantiju devējs (galvotājs) konkrētajā situācijā pieprasītu tāda lieluma un riska struktūras kredītiestādei, kāda ir *BayernLB*.

(124) Bavārijas federālā zeme ar 1994. gada 31. decembri nodeva *BayernLB* ar bezprocentu un zemu procentu aizdevumu līdzekļus apmēram 3 798 miljonu Vācijas marku vērtībā, bet ar 1995. gada 31. decembri – apmēram 1 219 miljonu Vācijas marku vērtībā. Eksperti atzina, ka šā atbalsta kapitāla pirmās daļas tīrā vērtība ir 655,7 miljoni Vācijas marku, bet otrās daļas tīrā vērtība ir 542,1 miljons Vācijas marku. Kopsummā tātad tika izveidota mērķa rezerve 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā, kas *BayernLB* bilancē tika iekļauta kā pašu kapitāls.

(125) *BAKred* atbilstošajā katras daļas līdzekļu pārņemšanas laikā noteikto un bilancē kā pašu līdzekļus iekļauto tīro vērtību kopumā 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā no

uzraudzības viedokļa atzina par bāzes pašu līdzekļiem pilnā apmērā<sup>(37)</sup>. Vēl pie tam pēc Vācijas sniegtās informācijas mērķa rezervē iekļautais atbalsta kapitāls bankai *BayernLB* bija pilnā apjomā pieejams tās konkurences tirgus darījumu segšanai<sup>(38)</sup>. Atšķirībā no *WestLB* darījuma nebija paredzēts, ka mērķa rezervi varētu daļēji izmantot kredītiestādes atbalsta darījumu segšanai. Līdz ar to šajā gadījumā nerodas jautājums, vai nav iespējams, ka daļa no bilancē kā pašu līdzekļi iekļautās mērķa rezerves pildītu bankas *BayernLB* garantijas funkcijas. Tāpēc uzraudzības institūciju atzītā mērķa rezerves vērtība veido pamatu, uz kura nosakāma atbilstoša atlīdzība par nodrošinātā kapitāla darījumu paplašināšanas funkciju.

(126) Vienlaikus Komisija atzīst, ka 1998. un 1999. gadā mērķa rezerves vērtība bija nokritusi zemāk par *BAKred* atzīto summu - 1,197 miljardiem Vācijas marku un tāpēc mērķa rezerve šajos gados bankas konkurences tirgus darījumu segšanai pilnajā *BAKred* atzītajā apjomā nebija pieejama. Lai gan ar federālās zemes zaudējumu garantiju par mērķa kapitāla aizdevumiem bija nodrošināti vismaz atpakaļ ienākošie līdzekļi no mērķa kapitāla aizdevumu prasībām, tomēr tīrās vērtības nesasniedzšana cita starpā varēja iestāties, ja atpakaļ ieplūstošie līdzekļi tiktu atkal izsniegti jaunu dzīvokļu celtniecības atbalstam, par ko saskaņā ar ieguldījuma līgumu varēja lemt federālā zeme viena pati. Netika noslēgta nekāda vienošanās par to, ka federālajai zemei jānodrošina, lai pievienotā kapitāla vērtība nenoslīdētu zem noteikta tīrās vērtības līmeņa. 1998. gadā un 1999. gadā, kad *BAKred* atzītā kapitāla tīrā vērtība svārstību dēļ faktiski netika sasniegta, par atbilstošas atlīdzības aprēķināšanas pamatu ir jāņem tieši samazinātā tīrā vērtība. Par to puses arī vienojās 2004. gada 24. septembrī iesniegtajā vienošanās protokolā<sup>(39)</sup>.

(127) Komisija ir pilnīgi pārliecināta, ka, nosakot atbilstošu atlīdzību, nav nozīmes tam, kādā apjomā faktiski izmantots pieejamais kapitāls. Vienīgā nozīme ir kapitāla izmantošanas iespējai, paplašinot darījumus. Arī privāts kapitāla

<sup>(37)</sup> Tādējādi šī lieta atšķiras no *WestLB* procesa lietas būtības, kur tikai daļa no noteiktās un bilancē kā pašu līdzekļi iekļautās dzīvokļu celtniecības atbalsta kapitāla tīrās vērtības tika atzīta par pašu līdzekļiem banku uzraudzības izpratnē.

<sup>(38)</sup> Pie tam, ja mērķa rezerves tīrā vērtība pārsniedz no uzraudzības viedokļa atzīto vērtību, differences summa tika iekļauta pasīvos un tātad ne no ekonomiskā, ne uzraudzības viedokļa nepalīdina *BayernLB* pašu kapitālu.

<sup>(39)</sup> Pie tam Vācija procesa laikā aizstāvēja pozīciju, ka no *BAKred* atzītās tīrās vērtības ir jāatņem paušālā drošības atlaide 25 % apjomā. Līdzās jau minētajiem iemesliem, kas varētu izraisīt tīrās vērtības svārstības, arī federālās zemes izmainītā atbalsta politika, pārejot no atbalsta aizdevumiem uz piemaksu programmām, varēja izraisīt tīrās vērtības samazināšanos. Tāpēc drošības apsvērumu dēļ banka nekad nebūtu varējusi izmantot tirgus konkurences darījumu segšanai pilnu summu. Komisija iepazinās ar šiem argumentiem un secināja, ka bankas un federālās zemes ciešo sadarbības attiecību dēļ dramatisks tīrās vērtības samazinājums šķiet neiespējams. Tāpēc arī no šā viedokļa ir pamatoti aprēķinos izmantot vienīgi faktiski tīrās vērtības samazinājumu.

investors neapmierinātos ar atlīdzību, kas atkarīga no izmantotā kapitāla apjoma. Šai ziņā Komisija piekrīt *BdB* viedoklim, kas norādīja, ka tirgus ekonomikai atbilstošam kapitāla investoram, kas uzņemas sava ieguldījuma zaudējumu risku, nav svarīgi, vai kredītiestāde pievienoto kapitālu faktiski izmanto vai neizmanto darījumu paplašināšanai. Principā *BdB* pareizi norāda, ka tirgus ekonomikai atbilstoša kapitāla investoram vienīgā nozīme ir tam, ka viņš pats ar ieguldītajiem līdzekļiem vairs nevar veikt darījumus un tātad nevar gūt atbilstošu peļņu. Līdz ar to šeit aplūkojamajā jautājumā par noteicošo kapitāla bāzi nav nozīmes tam, ka *BayernLB* pievienoto kapitālu riska aktīvu segšanai izmantoja tikai vienu reizi 1996. gada maijā un tikai ierobežotā apjomā, kā iesaistītās puses to pašas pamatojušas 2004. gada 24. septembrī Komisijai iesniegtajā vienošanās protokolā.

(128) Jāpiezīmē arī, ka noteicošais laika brīdis atlīdzības noteikšanai par kapitāla darījumu paplašināšanas funkciju ir brīdis, kad *BAKred* mērķa rezervi no banku uzraudzības viedokļa atzina par bankas garantēto pašu kapitālu. Saskaņā ar Vācijas, bankas *BayernLB* un prasības iesniedzēja ziņām tikai no šā brīža kapitālu varēja sākt izmantot riska aktīvu segšanai.

(129) Tā kā kapitāls jau iepriekš bija iekļauts bankas bilancē kā pašu līdzekļi, tas pildīja vismaz garantiju funkciju, kā tas detalizēti paskaidrots iepriekš. Tas jāņem vērā, nosakot atbilstošu atlīdzību<sup>(40)</sup>.

#### ii) Faktiski samaksātā atlīdzība (atlīdzības elementi)

(130) Komisija pretēji procesa ierosināšanas lēmumā izteiktajam sākotnējam viedoklim līdzās samaksātajai atlīdzībai 0,6 % apjomā gadā par faktiski riska aktīvu segšanai izmantoto kapitālu arī garantijas nodevu 0,05 % apjomā gadā, kas *BayernLB* bija jāmaksā par federālās zemes zaudējumu nodevas pārņemšanu, atzīst par notikušu atlīdzību.

(131) Atsaucoties uz Komisijai pieejamo auditorsabiedrības [...] 1994. gada 5. oktobra un 1996. gada 30 aprīļa ekspertu atzinumu, Vācija varēja pierādīt, ka bez zaudējumu garantijas būtu jānosaka zemāka pievienotā aizdevumu prasību tīrā vērtība, jo tad izmantotajai kapitalizācijas bāzes procentu likmei 7,5 % apjomā būtu jāpierēķina riska uzrēķins. To apstiprinājusi arī BAFin savā 2004. gada 2. septembra vēstulē, ko Vācija iesniedza Komisijai. Tāpēc Komisija uzskata par pierādītu, ka arī garantiju nodeva ir tieši saistīta ar atlīdzību par garantētā pašu kapitāla darījumu paplašināšanas funkciju un tāpēc uzskatāma par atlīdzības daļu.

<sup>(40)</sup> Pie tam jautājumā par garantiju funkciju nav runas par bilances noslēgšanas brīdi katra finanšu gada 31. decembrī. Daudz svarīgāks ir faktiskais ieguldījuma brīdis. Ir jāpieņem, ka banka vismaz lielāku kapitāla piesaistes darījumu gadījumā informē par to savus kreditorus. Pēc Komisijas domām līdz ar to faktiskais iekļaušanas brīdis bilancē atceļ garantiju funkciju.

(132) Par citiem procesa ierosināšanas lēmumā minētajiem atlīdzības elementiem – (1) aizdevumu ņēmēju procentu maksājumiem, ko turpināja saņemt federālā zeme un (2) procentiem no starpieguldījumiem, kā arī (3) līdzdalīgi segtajiem pārvaldes izdevumiem, Vācijas procesa laikā piekrita, ka tie nav uzskatāmi par atlīdzības sastāvdaļām. Tāpēc Komisija uzskata, ka nav pamata atkāpties no procesa ierosināšanas lēmumā izteiktās pozīcijas:

(133) *Aizdevumu ņēmēju procentu maksājumi*: ieguldījuma līguma 2. paragrāfa 1. panta noteikumi, saskaņā ar kuriem nākotnē sagaidāmie un pašreizējie procentu maksājumi no prasībām, kas apvienotas mērķa kapitālā, pienākas valstij, izriet no fakta, ka mērķa kapitāls tiek nodalīts no citām bankas kapitāla formām; salīdzināt ar ieguldījuma līguma 2. paragrāfa 2. pantu. Līdz ar to nākotnē sagaidāmie un pašreizējie procentu maksājumi no prasībām, kas apvienotas pievienotajā mērķa kapitālā, nevar uzskatīt par atlīdzību par mērķa kapitāla kā pašu kapitāla darījumu paplašināšanas funkciju. Ieguldījuma līguma 2. paragrāfa 1. panta noteikumi ir mērķa kapitāla likuma 1. daļas 2. pantā aprakstītās pievienotā atbalsta kapitāla mērķa saistības izpausme. Saskaņā ar mērķa kapitāla likuma 1. daļas 2. pantu nepieciešams nodrošināt, lai pievienotais atbalsta kapitāls tāpat kā līdz ieguldījuma brīdim tiktu izmantots sociālās dzīvokļu celtniecības programmas mērķiem. Fakts, ka procentu maksājumus saņem valsts, līdz ar to ir nepārprotama atbalsta kapitāla sociālā mērķa izpausme, tāpēc to nevar ar atpakaļejošu datumu pieņemt par *BayernLB* veiktu atlīdzības maksājumu.

(134) *Procenti no vidutāju ieguldījumiem*: arī ieguldījuma līguma 2. paragrāfa 1. panta 4. un 5. daļā paredzētā vidutāju ieguldījumu aplikšana ar procentiem nav uzskatāma par atlīdzību par garantētā pašu kapitāla darījumu paplašināšanas funkciju, jo ienākošie līdzekļi, kas joprojām pastāvošās sociālās saistības dēļ tāpat ir piekritīgi mērķa kapitālam, uz Bavārijas federālās zemes direktīvu un prasību pamata ir jāizmanto atpakaļejoši – sociālās dzīvokļu celtniecības programmas aizdevumu mērķiem<sup>(41)</sup>. Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju, *BayernLB* jebkurā gadījumā saņem tikai aizdevumu pamattiesības (pašu kapitāla drošības funkcija), savukārt pašu kapitāla izmantošanas vai peļņas tiesības saskaņā ar līgumu pilnā apjomā saglabājas Bavārijas federālajai zemei tās sociālo mērķu īstenošanai<sup>(42)</sup>. Tā kā šajā lietā ir runa tieši par pašu kapitāla drošības funkciju, iespējami par izmantošanu maksājamā atlīdzība nevar tikt pieskaitīta atlīdzībai par drošības funkciju.

<sup>(41)</sup> Vācijas 2001. gada 3. jūlija vēstule, 9. lpp.

<sup>(42)</sup> Vācijas 2001. gada 3. jūlija vēstule, 10. lpp.



(135) *Līdzdalīgi segtie pārvaldes izdevumi*: arī federālajai zemei piekrītošo pārvaldes izdevumu atskaitīšana no mērķa kapitāla nav nekas cits kā ieguldījuma līguma 2. paragrāfa 3. pantā aprakstītā ieguldīto līdzekļu un citu bankas kapitāla daļu nodalīšanas principa vēl viena izpausme. Fakts, ka valsts turpina saņemt daļu no aizdevuma ņēmēju maksātajiem pārvaldes izdevumiem, tāpat ir joprojām spēkā esošās mērķa saistības un pastāvošās ieguldītā kapitāla nodalīšanas izpausme. Arī šo elementu nevar ar atpakaļejošu datumu uzskatīt par *BayernLB* samaksātu atlīdzības daļu.

e) **Salīdzinājums ar citiem pašu kapitāla instrumentiem**

(136) Kā paskaidrots iepriekš, par pamatu tirgū pieņemtās atlīdzības noteikšanai šajā gadījumā uzskatāma atlīdzība, kādu pieprasītu atbilstoši tirgus ekonomikai strādājošs kapitāla investors, kas nodrošina kādai bankai pašu kapitāla līdzekļus.

(137) Šajā gadījumā neapstrīdami ir tas, ka nav iespējams tieši salīdzināt bankai *BayernLB* pārnesto atbalsta kapitālu ar citām transakcijām. Kaut gan pēc dažām pazīmēm šis darījums ir līdzīgs vairākiem kapitāla instrumentiem, tomēr pastāv tik daudz atšķirību katram no tiem, ka jebkurš salīdzinājums būtu pieļaujams tikai ierobežoti. Tāpēc, līdzīgi kā *WestLB* gadījumā, arī te atbilstošu atlīdzību var noteikt tikai salīdzinot kapitāla pārvešanu ar dažādiem citiem tirgum raksturīgiem pašu kapitāla instrumentiem, lai salīdzinājuma ietvaros noteiktu to instrumentu, kam šis darījums ir vislīdzīgākais un kas tādejādi var kalpot par pamatu atlīdzības noteikšanai.

(138) Vācija, *BayernLB* un prasības iesniedzējs ir vienoti viedoklī, ka mērķa rezervē ietvertais atbalsta kapitāls ir salīdzināms vai nu tikai ar pamatkapitālu, vai pasīvo ieguldījumu. *BAKred* mērķa ieguldījumu ir atzinu par garantēto pašu kapitālu ("pirmās klases kapitālu"), tāpēc arī to varot salīdzināt tikai ar tiem pašu kapitāla instrumentiem, kas ieguldījuma gadā Vācijā tika atzīti par garantēto pašu kapitālu. Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju 1994. un 1995. gadā tādi bija tikai bankas pamatkapitāls vai akciju pamatkapitāls un rezerves, kā arī pasīvie ieguldījumi, kas atbilda īpašajiem kredītēšanas likuma 10. paragrāfa 4. panta nosacījumiem.

(139) Tiktāl arī Komisija piekrīt procesā iesaistīto pušu viedoklim. Komisija jau savā 1999. gada *WestLB* lietas lēmumā 2000/392/EK (199. punkts) skaidri norādīja, ka, līdzīgi par garantēto pašu kapitālu atzītā *Wfa* kapitāla salīdzinājums ar hibrīdiem kapitāla instrumentiem, kas tiek atzīti tikai par papildinošo kapitālu, piemēram, tiesības uz līdzdalību peļņā vai prioritārās akcijas bez balsu tiesībām, nevar kalpot par pamatu, nosakot atbilstošu atlīdzību par pievienoto kapitālu. Garantēto pašu kapitālu uzņēmums var izmantot labāk, jo ar tā palīdzību iespējams nodrošināt

papildinošos pašu līdzekļus (piemēram, bezmaksas akcijas) tādā pašā apjomā, lai tādejādi paplašinātu pašu līdzekļu bāzi. Priekšnoteikums, lai kapitāls tiktu atzīts par bāzes pašu līdzekļiem, ir nodrošinātā kapitāla paaugstināta riska ekspozīcija, kas vienmēr izpaužas arī paaugstinātā tirgus atlīdzībā par šiem instrumentiem. Līdz ar to jau sākotnēji ir izslēdzams salīdzinājums ar tā sauktajiem papildinošajiem līdzekļiem, kas darījumu paplašināšanai ir izmantojami tikai ierobežotā apjomā.

(140) Komisija joprojām ir pārliecināta, ka Vācijas un *BayernLB* veikto šā darījuma salīdzinājumu ar pasīvajiem ieguldījumiem kredītēšanas likuma 10. paragrāfa 4. panta izpratnē vai Bavārijas krājkašu un citu institucionālo investoru pasīvajiem ieguldījumiem, ko kredītiestāde pieņēmusi kopš 1991. gada, nav iespējams izmantot par pamatu atbilstošas atlīdzības noteikšanai par mērķa rezervi. Daudz lielākā mērā mērķa kapitāla ieguldījums ir salīdzināms ar ieguldījumu *BayernLB* pamatkapitālā.

(141) Komisija par būtisku uzskata apstākli, ka, lai gan abu ieguldījuma daļu investēšanas laikā *BayernLB* jau bija pieņēmusi pasīvos ieguldījumus ievērojamos apjomos un tai šāds pašu kapitāla palielināšanas instruments bija labi zināms, atbalsta kapitāla ieguldījuma tiesiskā forma neatbilda pasīvajam ieguldījumam, bet gan notika, izveidojot rezervi. Arī *BAKred* no savas puses mērķa rezervi atzina nevis par pasīvo ieguldījumu kredītēšanas likuma 10. paragrāfa 4. panta izpratnē, bet gan par rezervi kredītēšanas likuma 10. paragrāfa 2. panta 1.daļas 5. punktam un 3. panta 2. daļai, kā to apliecina Komisijas rīcībā esošās izziņas. Abi šie faktori skaidri norāda, ka nodrošinātais kapitāls drīzāk pielīdzināms pamatkapitāla investīcijai nevis pasīvajam ieguldījumam.

(142) Taču ir arī jāatzīst, ka vairākas *BayernLB* mērķa kapitāla pazīmes atbilst tipiskām pasīva ieguldījuma pazīmēm<sup>(43)</sup>. Tomēr Komisija uzskata, ka pasīvā ieguldījuma gadījumā risks, ka ieguldītais kapitāls maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā vismaz daļēji tiktu izmantots zaudējumu segšanai, kopumā neatpaliek no tāda paša riska pamatkapitāla investīcijas gadījumā.

(143) Komisija nevar piekrist Vācijas argumentam, ka salīdzinājumā ar investīciju pamatkapitālā šajā gadījumā zaudējumu risks ir mazāks, jo *BayernLB* rīcībā jau pirms mērķa kapitāla ieguldīšanas bija ievērojami pašu līdzekļi un līdz ar to tai šis kapitāls nebija obligāti nepieciešams. Mērķa rezervi banka riska aktīvu segšanai faktiski izmantojusi tikai vienu reizi un tikai un neilgu laiku. Tomēr no *ex-ante* viedokļa raugoties, no tā neizriet, ka banka nebūtu šo kapitālu izmantojusi turpmāk. Gluži pretēji, mērķa kapitāla ieguldījuma likuma projekta pamatojumā, kādu to Bavārijas Landtāgs arī pieņēma, kā kapitāla investēšanas iemesls nepārprotami ir norādīta nepieciešamība, palielinot bankas

<sup>(43)</sup> Piemēram, vienošanās par tā sauktajām tiesībām uz pēcmaksu gadījumā, ja kādā no finanšu gadiem atkristu garantijas komisijas maksa, jo tās dēļ rastos bilances zaudējumi (skatīt ieguldījuma līguma 3. paragrāfu).

pašu kapitālu, stiprināt *Bayerische Landesbank* nacionālo un starptautisko konkurences spēju, lai nodrošinātu tās veiksmīgu turpmāko uzņēmējdarbību. Arī Bavārijas Valsts ministrijas projekta uzmetumos un iekšējās piezīmēs kā darījuma mērķis definēta darījumu paplašināšanas iespēja. Vēl pie tam Vācija pati norādīja, ka gan pirmās, gan otrās daļas ieguldīšanas laikā 1994. gadā un 1995. gadā bijis paredzēts ieguldīto mērķa rezervi izmantot riska aktīvu segšanai<sup>(44)</sup>. Tirgus ekonomikai atbilstošs kapitāla investors, kas ieguldītu savu kapitālu šādos apstākļos, būtu uzstājis par pilnu atlīdzību, jo, pirmkārt, viņš uzņemtos pilnu zaudējumu risku un, otrkārt, banka visu kapitālu – tāpat kā jebkuru citu kapitālu – var pēc saviem ekonomiskajiem aprēķiniem un ieskatiem izmantot konkurences darījumos.

(144) Lai gan Vācija un *BayernLB* norāda, ka tās ir panākušas vienošanos, ka *BayernLB* nepieciešamību pēc kapitāla tās komerciālo darījumu vajadzībām segs ar institucionālo investoru pasīvo ieguldījumu palīdzību, jāsecina, ka šis nodoms nav radis atspoguļojumu ne atbilstošos ieguldījuma līgumu nosacījumos, ne ieguldījuma likumā. Tāpēc privāts investors nebūtu varējis būt drošs, ka viņa kapitālu neizmantos šādā veidā. Arī apgalvojums, ka pastāvējusi vienošanās, ka mērķa rezervi riska aktīvu segšanai *BayernLB* izmantos tikai pēc tam, kad būs izlietoti pārējie pieejamie pašu kapitāla resursi, neiztur te atainotās riska analīzes kritiku, ja patur prātā, ka ir bijis nodoms šo kapitālu izmantot riska aktīvu segšanai. Tāpēc Komisija uzskata, ka uz šo divu punktu pamata nav iespējams noteikt kvalitatīvi zemāku zaudējumu risku maksātspējas vai likvidācijas gadījumā, nekā pamatkapitāla gadījumā.

(145) Fakts, ka *Sparkassenverband Bayern* kā otrs daļu īpašnieks atbilstoši Bavārijas federālās zemes un Bavārijas krājkašu savienības 1994. gada 15. decembra Līguma 2. paragrāfam, uzņēmās pienākumu segt pusi no *BayernLB* zaudējumiem, ja to dēļ samazinātos mērķa rezerve vai *BayernLB* kreditori mērķa rezerves līdzekļus izmantotu zaudējumu segšanai, tāpat nesamazina risku, ka maksātspējas vai likvidācijas gadījumā mērķa rezerve tiktu vismaz daļēji zaudēta, jo saskaņā ar minēto līgumu mērķa rezerve ir jāatjauno (jāpapildina) atbilstoši īpašumā esošo daļu proporcijai. Pie tam šī daļu īpašnieku vienošanās nesamazina kapitāla lietderību (izmantojamību) bankai *BayernLB*, tāpēc šis apstāklis nevar samazināt bankas *BayernLB* maksājamo atlīdzību. Tā, piemēram, nebūtu iespējams, ka *BayernLB* vispār vairs nemaksātu, ja *Sparkassenverband Bayern* uzņemtos pilnu zaudējumu segšanas risku attiecībā pret Bavārijas federālo zemi.

(146) Tāpat nepārliecina arī iebilde, ka šajā gadījumā mērķa rezerve ieguldījuma brīdī veidoja tikai 8 % no pamatkapitāla un tāpēc zaudējumu risks ir ievērojami mazāks nekā *WestLB* gadījumā, kur *Wfa* kapitāls veidoja gandrīz 50 % no bankas pašu kapitāla. *WestLB* gadījumā kapitāla investīcijas ievērojams apjoms bija tikai netiešs pierādījums, bet ne vienīgais izšķirošais arguments, lai pieņemtu tās līdzību ar investīciju pamatkapitālā. Arī *WestLB* lēmumā Komisija, veicot visaptverošu situācijas novērtējumu, nonāca pie atzinuma, ka lielāka ir novērtējamā darījuma līdzība ar investīciju pamatkapitālā.

(147) Pamatojoties uz minētajiem apsvērumiem, galvenokārt uz riska analīzi, ko aplūkojamā darījuma rezultātā uzņemas investors, Komisija secina, ka izejas punkts atbilstošas atlīdzības noteikšanai par mērķa kapitālu ir atlīdzība par bankai *BayernLB* nodrošināto pamatkapitālu. Arī 2004. gada 24. septembrī Komisijai iesniegtās vienošanās puses savos priekšlikumos par atlīdzību par pamatu ir izvirzījušas atlīdzību par pamatkapitālu.

#### f) **Likviditātes trūkumi**

(148) Argumentiem par likviditātes trūkumiem, kam piekrit Vācija un *BayernLB*, var piekrist tajā ziņā, ka "normāls" kapitāla papildinājums bankai nodrošina gan likviditāti, gan pašu līdzekļu bāzi, kas tai no uzraudzības viedokļa nepieciešama uzņēmējdarbības attīstībai. Lai kapitālu pilnībā izmantotu, tas ir, lai tās 100 % riska aktīvus varētu palielināt par 12,5 faktoriem (tas ir, 100 dalīts ar maksātspējas koeficientu 8 % apmērā), bankai sevi finanšu tirgos jārefinansē 11,5 reizes. Vienkāršoti izsakoties, starpība starp 12,5 reizes saņemtajiem un 11,5 reizes samaksājamiem procentiem no šā kapitāla, atņemot dažādas bankas izdevumus (piemēram, administrācijas izdevumus), veido peļņu no pamatkapitāla<sup>(45)</sup>. Tā kā sākotnēji atbalsta kapitāls bankai *BayernLB* nenodrošināja likviditāti, jo pārnestais kapitāls un visa atbalsta līdzekļu peļņa atbilstoši likumam bija paredzēta dzīvokļu celtniecības atbalstam, bankai *BayernLB* veidojās papildu finansēšanas izdevumi kapitāla summas apjomā, ja tā nepieciešamos līdzekļus, lai pilnībā izmantotu darījumu iespējas, kas tai pavērās saistībā ar papildu pašu kapitālu, tas ir, lai riska īpašuma vērtības palielinātu par 12,5 reizēm no kapitāla summas (vai arī noturētu pastāvošo īpašumu vērtību šajā līmenī), piesaistīja finanšu tirgos<sup>(46)</sup>. Šo papildus izdevumu dēļ, kas nerodas, ja pašu kapitāls tiek papildināts likvidā formā, atbilstošas atlīdzības noteikšanas gaitā jāveic atbilstošs samazinājums. Tirgus ekonomikas apstākļiem atbilstoša kapitāla investors nevar gaidīt, ka šajā gadījumā saņemtu tādu pašu atlīdzību kā skaidras naudas kapitāla ieguldīšanas gadījumā.

<sup>(45)</sup> Realitātē situācija, protams, ir ievērojami sarežģītāka, piemēram, ārpusbilances posteņu dēļ, dažādas riska pakāpes aktīvu dēļ un nulles riska posteņu dēļ. Taču sprieduma būtību tas tomēr nemaina.

<sup>(46)</sup> Situācija nemainās, ja aplūko iespēju piesaistīt papildus pašu līdzekļus līdz bāzes pašu līdzekļu apjomam. (faktors 25 faktora 12,5 vietā par bāzes pašu līdzekļiem).

<sup>(44)</sup> Vācijas 2001. gada 3. jūlija vēstule, 11. lpp.

(149) Tomēr Komisija uzskata, ka nav atvelkama visa bruto refinansēšanas procentu likme. Refinansēšanas izdevumi ir uzņēmuma izdevumi un līdz ar to samazina ar nodokļiem apliekamos ienākumus. Tātad bankas neto rezultāts nesamazinās par papildus samaksāto procentu summu. Daļu no šiem izdevumiem kompensē samazināts korporācijas nodoklis. Tātad, par papildu apgrūtinājumu bankai *BayernLB* pievienotā kapitāla īpašo iezīmju dēļ jāuzskata tikai neto izdevumi. Kopumā Komisija uzskata, ka bankai *BayernLB* radušies papildu "likviditātes izdevumi", kuru lielums ir "refinansēšanas izdevumi mīnus uzņēmuma nodoklis" <sup>(47)</sup>.

(150) Komisija nevar piekrist arī Vācijas viedoklim, ka, ņemot vērā faktu, ka bankai *BayernLB* pievienotais kapitāls veidoja tikai 8 % no pašu līdzekļiem, nevis gandrīz 50 %, kā *WestLB* gadījumā, privāts investors nebūtu panācis tikai neto refinansēšanas izmaksu atskaitīšanu. Šis arguments nav pārliecinošs. Vienīgais izšķirošais apstāklis ir tas, ka *BayernLB* refinansēšanas izdevumus varēja kā uzņēmuma izmaksas atskaitīt no nodokļiem, līdz ar to saņemot priekšrocību, kas neatkarīgi no nodrošinātā kapitāla apjoma jāņem vērā, izvērtējot darījumu no Eiropas atbalsta jurisdikcijas viedokļa.

g) **Atbilstoša atlīdzība par 1,197 miljardiem Vācijas marku**

(151) Neapšaubāmi, atlīdzību par summu 1,197 miljardiem Vācijas marku var aprēķināt dažādos veidos. Taču, kā tūlīt tiks izklāstīts, visas aprēķina metodes atlīdzības noteikšanai par nodrošināto pamatkapitālu balstās uz vieniem un tiem pašiem principiem. Balstoties uz šiem principiem, Komisija aprēķina atlīdzību divos soļos: vispirms tiek noteikta minimālā atlīdzība, ko jebkurš investors varētu sagaidīt par (hipotētisku) investīciju *BayernLB* pamatkapitālā. Nākamajā solī tiek pārbaudīts, vai tirgū, ņemot vērā aplūkojamā darījuma specifiku, būtu panāktas vienošanās par piemaksām vai atvilkumiem un vai šajā gadījumā Komisija var sniegt pietiekami pamatotu izmantotās metodes matemātisku aprakstu.

i) **Sagaidāmās minimālās atlīdzības noteikšana par investīciju *BayernLB* pamatkapitālā**

(152) Sagaidāmā peļņa no investīcijas un investīcijas risks ir divi noteicošie argumenti tirgus ekonomikai atbilstošam kapitāla investoram, pieņemot lēmumu par investīcijas

veikšanu. Lai noteiktu abu šo elementu apjomu, investors, veicot aprēķinu, izmanto visu pieejamo informāciju par uzņēmumu un tirgu. Vērā tiek ņemti vēsturiskie vidējie peļņas rādītāji, kas kopumā ir arī uzņēmuma nākotnes peļņas spējas indikatori, tāpat arī investīcijas brīdī spēkā esošais uzņēmuma darbības modelis, stratēģija un uzņēmuma vadības kvalitāte vai attiecīgās ekonomikas nozares attīstības prognozes.

(153) Tikai tad tirgus ekonomikai atbilstošs kapitāla devējs izšķirsies par labu investīcijai, ja salīdzinājumā ar nākamo labāko alternatīvo kapitāla izmantojuma veidu investīcija nodrošinās augstāku peļņu vai zemāku risku. Attiecīgi – investors neieguldīs kapitālu uzņēmumā, kura peļņas prognozes ir zemākas par vidējo salīdzināmu uzņēmumu peļņas profilu. Šajā gadījumā var pieņemt, ka pastāv pietiekami daudzas alternatīvas kapitāla investēšanas iespējas, kas pie vienāda riska līmeņa uzrāda augstāku prognozēto peļņu.

(154) Pastāv dažādas metodes, kā noteikt atbilstošu minimālo atlīdzību – sākot ar dažādiem finansēšanas pamata variantiem līdz CAPM metodei. Dažādu metožu uzskatāmības dēļ ir nepieciešams nošķirt divus komponentus – bezriskā peļņu un projekta specifisko riska prēmiju:

$$\begin{aligned} &\text{atbilstoša minimālā peļņa no riskantas investīcijas} \\ &= \\ &\text{bezriskā bāzes likme} + \text{riskā prēmija par riskanto} \\ &\quad \text{investīciju.} \end{aligned}$$

No tā izriet, ka atbilstošu minimālo peļņu no riskantas investīcijas var aprakstīt kā bezriskā peļņas likmes un papildu riska prēmijas par investīcijas specifiskā riska uzņemšanos summu.

(155) Atbilstoši – jebkuras peļņas noteikšanas pamatā ir ieguldījuma formas bez zaudējumu riska pastāvēšana ar salīdzinoši bezriskā peļņu. Parasti bezriskā bāzes likmes noteikšanai izmanto valsts emitentu vērtspapīru ar nemainīgu procentu likmi sagaidāmo peļņu (vai attiecīgi uz šādiem vērtspapīriem balstītu indeksu), jo tie ir ieguldījuma forma ar salīdzinoši zemu risku. Savukārt dažādo metožu atšķirības nosaka riska prēmijas aprēķina metode:

<sup>(47)</sup> To apstiprina Eiropas Kopienu tiesas pirmās instances 2003. gada 6. marta spriedums saistītajās lietās T-228/99 un T-233/99, 321. – 331. punkti.

- *Finansēšana*: investora sagaidāmā pašu kapitāla peļņa kapitālu izmantojošajai bankai nozīmē finansēšanas izdevumus nākotnē. Šajā gadījumā vispirms tiek aprēķinātas vēsturiskās pašu kapitāla izmaksas, kādas bijušas ar interesējošo banku salīdzināmām bankām. Pēc tam vēsturisko kapitāla izmaksu vidējā aritmētiskā vērtība tiek salīdzināta ar prognozētajām pašu kapitāla izmaksām un līdz ar to – ar prognozējamo investora peļņas prasību.
- *Finansēšana ar "Compound Annual Growth Rate"*: šā paņēmiena pamatā tiek izmantota nevis vidējā aritmētiskā, bet gan vidējā ģeometriskā vērtība ("Compound Annual Growth Rate").
- *"Capital Asset Pricing Model" (CAPM)*: CAPM ir pazīstamākā un visbiežāk pārbaudītā modernās finanšu nozares metode, kur investora sagaidāmā peļņa tiek aprēķināta pēc šādas formulas:

minimālā peļņa

=

bezriskā bāzes likme + (tirgus riska prēmija × beta faktors)

Riska prēmija par investīciju pašu kapitālā tiek aprēķināta, sareizinant tirgus riska prēmiju ar beta faktoru (tirgus riska prēmija × beta). Ar beta faktora palīdzību viena uzņēmuma risks tiek relatīvi pielīdzināts visu uzņēmumu kopējam riskam.

(156) CAPM ir visbiežāk lietotā investīciju peļņas aprēķina metode lieliem, biržā kotētiem uzņēmumiem. Tā kā *BayernLB* netiek kotēts biržā, šīs bankas beta vērtība nav tieši atvasināma. Tāpēc CAPM metodes izmantojums ir iespējams, tikai izmantojot aptuveni noteiktu beta vērtību.

(157) 2003. gada 29. jūlija vēstulē *BdB*, izmantojot CAPM metodi, lai noteiktu minimālo sagaidāmo atlīdzību par investīciju *BayernLB* pamatkapitālā, būvniecības aizdevumu līdzekļu ieguldīšanas brīdī 1994. gada 31. decembrī noteica minimālo sagaidāmo atlīdzību 13,34 % gadā, bet ieguldīšanas brīdī 1995. gada 31. decembrī – 12,87 % gadā. Vācija izvirzīja būtiskus iebildumus pret CAPM metodes pielietojumu. *BdB* savos aprēķinos esot izmantojusi pārāk augstu beta faktoru, pie tam arī kļūdaini aprēķinot bezriskā bāzes procentu likmi. Arī tirgus riska prēmija 4,6 % apjomā esot noteikta pārāk augsta. Veicot pareizu aprēķinu, *BdB* ar CAPM metodes palīdzību esot bijis jāiegūst ievērojami zemāka minimālā atlīdzība par hipotētisku investīciju *BayernLB* pamatkapitālā. Panāktās vienošanās ietvaros par tirgum atbilstošu atlīdzību Bavārijas federālā zeme, *BayernLB* un *BdB* secināja, ka par pirmo ieguldījuma daļu atbilstoša atlīdzība būtu 9,87 %, bet par otro ieguldījuma daļu – 8,00 %.

(158) Puses aprēķinu pamatā izmantoja CAPM metodi. Kā bezriskā bāzes procentu likmes tika izmantotas: uz

1994. gada 31. decembrī 7,50 % un uz 1995. gada 31. decembrī 6,10 %. Šīs procentu likmes aprēķinātas, pieņemot, ka mērķa kapitāls bankai *BayernLB* jānodrošina uz ilgu laiku. Tāpēc puses atteicās no tirgū ieguldījuma veikšanas brīdī novērojāmās attiecīgās dienas bezriskā peļņas par noteiktu investīcijas termiņu (piemēram, 10 gadu peļņa no valsts aizņēmumiem), jo šādas pieejas gadījumā netiktu ņemts vērā reinvestīcijas risks, t.i., risks, ka pēc investīcijas termiņa beigām vairs nevarēs veikt ieguldījumu bezriskā procentu likmes apmērā. Kā izskatīja iesaistītās puses, vislabāk investīcijas risks tiek novērtēts par pamatu pieņemot "Total Return Index". Tāpēc puses izmantoja Vācijas biržas "Deutsche Börse AG" noteikto "REX10 Performance" indeksu, kas precīzi atbilst investīcijas peļņai no Vācijas Federatīvās Republikas aizņēmumiem ar precīzi desmit gadu termiņu. Šajā gadījumā izmantotais indekss saraksts ietver ikgadējos *REX10 Performance* indeksus uz gada beigām, sākot no 1970. gada. Puses noteica peļņu gadā, kas uzrāda uz *REX10 Performance* bāzēto tendenci laika periodam no 1970. gada līdz 1994. gadam un attiecīgi no 1970. gada līdz 1995. gadam, tādā ceļā iegūstot minēto bezriskā bāzes procentu likmi 7,50 % (1994. gada 31. decembrī) un 6,10 % (1995. gada 31. decembrī).

(159) Tā kā faktiski ieguldījumam vajadzēja nonākt *BayernLB* rīcībā uz ilgu laika periodu, šķiet, ka šāda bezriskā bāzes procentu likmes noteikšanas kārtība šajā konkrētajā gadījumā ir piemērojama. Tāpat arī izmantotais *REX10 Performance* indekss ir uzskatāms par vispārārtītu datu avotu. Tāpēc šādi noteiktās bezriskā bāzes procentu likmes var uzskatīt par lietas būtībai atbilstošām.

(160) Beta faktoru novērtējums – 0,593 (1994. gada 31. decembrī) un 0,475 (1995. gada 31. decembrī) tika veikts uz [...] ekspertīzes atzinuma bāzes par visu Vācijas biržās kotēto kredītiestāžu tā sauktajiem *adjusted* (pielāgotajiem) beta faktoriem; šis atzinums ir Komisijas rīcībā. Ņemot vērā šo pētījumu un *BayernLB* darījumu virzienu, šos beta faktorus var uzskatīt par atbilstošiem.

(161) Tāpat par pamatotu Komisija uzskata arī tirgus riska prēmiju 4,0 % apjomā. Jau *WestLB* procesa laikā tika vairākkārt apspriesta tā sauktā vispārējā ilgtermiņa tirgus riska prēmija, tas ir, starpība starp ilgtermiņa vidējo peļņu par parastu akciju portfeli un vidējo peļņu no valsts aizņēmumiem. Atbilstošajos šā procesa ekspertu atzinumos atkarībā no metodikas, aplūkotā laika perioda un izmantotajiem datiem tika noteikta robeža no apmēram 3 % līdz 5 %. Tā, piemēram, vienā no *BdB* pasūtītajām ekspertīzēm šie rādītāji bija 3,16 % un 5 %, savukārt *WestLB* šajā pašā lietā pasūtītajā ekspertīzē – 4,5 % un 5 %, bet *Lehman Brothers*, kas arī strādāja *WestLB* labā, kā likmi norādīja 4 %. Tāpēc Komisijai nav iemeslu šajā gadījumā izmantot kādu citu tirgus riska prēmijas likmi. Pēc Komisijas domām,

izmantojot CAPM metodi, nav nekādu šaubu, ka pušu aprēķinātā minimālā atlīdzība šajā gadījumā ir uzskatāma par atbilstošu.

- (162) Komisijai nav iemeslu uzskatīt, ka pušu aprēķinātā minimālā atlīdzība par hipotētisku investīciju pamatkapitālā šajā gadījumā neatbilstu tirgus situācijai. Tāpēc Komisija kā atbilstošu atlīdzību par pirmo mērķa kapitāla ieguldījuma daļu nosaka 9,87 % likmi gadā, savukārt par otro ieguldījuma daļu – 8,00 % gadā (abos gadījumos pēc uzņēmuma nodokļa un pirms investoru nodokļa).

#### ii) **Atreķins no peļņas trūkstošās likviditātes dēļ**

- (163) Vācija norādīja, ka faktiskās refinansēšanas izmaksas 1994. gada otrajā pusgadā un līdz ar to – pirmās daļas ieguldīšanas brīdī bankai *BayernLB* veidoja vidēji 7,71 %, savukārt 1995. gada otrajā pusgadā un līdz ar to otrās daļas ieguldīšanas brīdī – 6,78 %. Vienošanās protokolā puses aprēķināto ilgtermiņa bezriskā bāzes procentu likmi 7,50 % uz 1994. gada 31. decembri (pirmajai ieguldījuma daļai) un 6,10 % uz 1995. gada 31. decembri (otrajai ieguldījuma daļai) pieņēma par minimālajām bruto refinansēšanas izmaksām. Pie tam puses vienojās par nemainīgo procentu likmi 50 % apjomā<sup>(48)</sup>. Šādā veidā puses aprēķināja neto refinansēšanas izmaksas – 3,75 % par pirmo daļu un 3,05 % par otro daļu, līdz ar to iegūstot atbilstošu atlaidi par likviditāti.

- (164) Ņemot vērā šo vienošanos un faktu, ka minētās summas atbilda Vācijas iepriekš norādītajām robežām, Komisijai nav iemeslu neuzskatīt tās par atbilstošām lietas būtībai, un kā atbilstošas lietas būtībai tās ir izmantojamas, aprēķinot valsts atbalsta elementus.

#### iii) **Piemaksa pie peļņas par darījuma specifiku**

- (165) Praksē atlīdzība par netipiskiem apstākļiem, kas pamatkapitāla investīcijas dēļ un atšķirībā no normāliem gadījumiem rodas attiecīgajā uzņēmumā, tiek noteikta ar atbilstošiem atvilkumiem vai piemaksām. Tāpēc jāpārbauda, vai atbilstoši specifikai, galvenokārt konkrētajam mērķa kapitāla pārvešanas riska profilam, pastāv piemaksu vai atvilkumu noteikšanas iemesli no iepriekš noteiktās minimālās atlīdzības 9,87 % apjomā par pirmo ieguldījuma daļu un 8 % apjomā par otro ieguldījuma daļu, ko privāts kapitāla investors sagaidītu par (hipotētisku) investīciju bankas *BayernLB* pamatkapitālā, kā arī – vai Komisija šajā gadījumā var tam sniegt pietiekami pamatotu metodisku matemātisku aprakstu. Šajā sakarā nepieciešams veikt trīs aspektu pārbaudi: pirmkārt, nenotikuši jaunu uzņēmuma līdzdalības daļu un ar tām saistīto balsstiesību emisija, otrkārt, pārnestā kapitāla neraksturīgi lielais apjoms un, treškārt, ieguldījuma zemā rīcībspēja.

- (166) Ieguldījuma rezultātā federālā zeme nesaņēma papildu balsstiesības, un tas netika izlīdzināts arī ar otra daļu īpašnieka salīdzināmu investīciju. Atsakoties no balsstiesībām, kapitāla devējs atsakās no iespējas ietekmēt bankas vadības lēmumu pieņemšanas procesu. Lai līdzsvarotu to, ka tiek uzņemts lielāks zaudējumu risks, kā kompensāciju par šo paaugstināto risku nesaņemot arī lielāku ietekmi uzņēmumā, tirgus ekonomikā atbilstošs kapitāla investors pieprasītu augstāku atlīdzību (arī neskatoties uz riska samazinājumu uz iekšēju vienošanos pamata ar citiem daļu īpašniekiem). Pieņemot par pamatu palielinātu atlīdzību par prioritārajām akcijām, salīdzinot ar pamatkapitāla akcijām, Komisija uzskata par nepieciešamu šajā gadījumā noteikt piemaksu vismaz 0,3 % apjomā gadā (pēc uzņēmuma nodokļa). Arī vienošanās puses atzīst, ka piemaksa neemitētu jaunu balsstiesību dēļ 0,3 % apjomā gadā atbilst lietas būtībai.

- (167) Izvērtējot pārnestā kapitāla apjomu un ietekmi, ko tas no Maksātspējas direktīvas viedokļa atstāja uz *BayernLB*, Komisija uzskata, ka šajā gadījumā nav nepieciešams par to noteikt piemaksu. Ieguldot mērķa kapitālu, *BayernLB* garantētais pašu kapitāls palielinājās tikai par 8 %, atšķirībā no citām federālajām bankām, kur vairākos gadījumos ieguldījums izraisīja garantētā pašu kapitāla dubultošanos. Tāpat arī pamatkapitāla palielināšana vienā no lielākajām Vācijas universālajām bankām par apmēram 1,197 miljardiem Vācijas marku, jo īpaši saistībā ar Eiropas kredītiestāžu ārpuskārtas nepieciešamību pēc kapitāla, ņemot vērā "Maksātspējas direktīvas" prasības, nav uzskatāma par neatbilstošu vispārējai normālai situācijai. Tāpēc Komisija neuzskata par iespējamu, ka tirgus ekonomikā atbilstošs kapitāla investors par doto pievienotā kapitāla absolūto un relatīvo apjomu pieprasītu kādu īpašu piemaksu. Tāpēc Komisija par labu *BayernLB* atsakās noteikt piemaksu par pievienotā kapitāla apjomu. Tāpat arī vienošanās protokolā pieņemts, ka nav nepieciešama piemaksa par pievienotā kapitāla apjomu.

- (168) Nobeigumā jāaplūko ieguldījuma zemā rīcībspēja, tas ir, iztrūkstošā iespēja investēto kapitālu jebkurā laikā atkal izņemt no uzņēmuma. Normālā situācijā kapitāla investors var pašu kapitāla instrumentu pārdot tirgū kādam trešajam un tādejādi izbeigt savu investīciju. Normāla pamatkapitāla palielināšana, detalizēti aplūkojot, notiek šādi: investors iegulda kapitālu uzņēmuma bilances aktīvu daļā (tas var būt gan skaidras naudas ieguldījums, gan mantisks ieguldījums). Ieguldītajam kapitālam normālā situācijā par labu investoram atbilst kāda daļa (tās lielumu nosaka vienojoties) pasīvu pusē, piemēram, akciju sabiedrībā tās ir akcijas. Šīs akcijas investors var piedāvāt kādam trešajam, taču līdz ar to viņš

<sup>(48)</sup> Saskaņā ar dokumentiem, ko iesniedza Vācijas valdība, korporācijas nodoklis 1995. un 1996. gadā sasniedza 42 %, kam vēl jāpieskaita solidārā piemaksa 7,5 % apjomā (tātad kopā 49,5 %). 1998. gadā kopējais nodokļu slogs samazinājās līdz 47,5 %. Tikai kopš 2001. gada kopējais nodokļu slogs sasniedza vairs tikai 30,5 %.

nevar no uzņēmuma izņemt sākotnēji ieguldīto kapitāla vērtību, jo tā tagad attiecas uz sabiedrības garantēto pašu kapitālu un tiek atskaitīta no šī investora pozīcijas. Taču, piedāvājot akcijas, viņš atkarībā no biržas kursa var realizēt šo akciju atbilstošo ekonomisko vērtību. Tas nozīmē, ka viņa kapitālieguldījums ir rīcībspējīgs. Īpašu mērķa kapitāla ieguldīšanas apstākļu dēļ federālajai zemei šāda iespēja ir liegta. Tomēr Komisija nesaskata pamatojumu papildu piemaksas noteikšanai. Federālajai zemei gan nebija iespējas brīvas rīcībspējas rezultātā realizēt ieguldījuma atbilstošo ekonomisko vērtību, taču principā pastāvēja un pastāv iespēja mērķa kapitālu atkal izņemt no "BayernLB", izmantojot likumu un šajā gadījumā ieguldot citā kredītiestādē, saņemt lielāku peļņu. Arī šajā jautājumā *BdB*, Bavārijas federālās zemes un *BayernLB* vienošanās neparedz, ka kapitāla zemās rīcībspējas dēļ būtu jānosaka piemaksa.

(169) Tāpēc Komisija uzskata par lietas apstākļiem atbilstošu peļņas piemaksu 0,3 % apjomā gadā (pēc uzņēmuma nodokļa un pirms investoru nodokļa) sakarā ar atteikšanos no papildu balsstiesībām.

iv) **Atlīdzības nesamazināšana saistībā ar vienošanos par nemainīgu atlīdzību**

(170) Akciju gadījumā atlīdzība ir tieši atkarīga no uzņēmuma peļņas un izpaužas galvenokārt dividenžu veidā un līdzdalībā uzņēmuma vērtības pieaugumā (kas, piemēram, tiek izteikta akciju kursa pieauguma veidā). Federālā zeme saņem nemainīgu atlīdzību, kuras lielumu nosaka abi minētie atlīdzības elementi par "normālu" kapitāla ieguldījumu. Tas pamatojams ar to, ka fiksētā atlīdzība, ko federālā zeme saņem no *BayernLB* peļņas tieši atkarīgas atlīdzības vietā, rada priekšrocību, kas attaisno atlīdzības likmes samazinājumu. Tas, vai šāda nemainīgi noteikta atlīdzība tiešām ir izdevīgāka par mainīgu, no peļņas atkarīgu atlīdzību, ir atkarīgs no uzņēmuma darbības rezultātiem nākotnē. Ja tie pasliktinās, vienotas likmes jeb fiksētā atlīdzība ir kapitāla investoram izdevīga. Taču, ja uzņēmuma darbības rezultāti uzlabojas, nemainīgā likme ir neizdevīga. Tomēr faktiskā attīstība nav izmantojama ar atpakaļejošu datumu, lai izvērtētu lēmuma par investīcijas veikšanu lietderību. Nemainīga atlīdzība jeb vienotas likme atlīdzība, tāpat, kapitāla investoram zināmā mērā ir neizdevīga, jo viņš līdz ar to ir piekritis samazinātai atlīdzībai. Izvērtējot šo situāciju, Komisija uzskata, ka nav pamata šā iemesla dēļ samazināt atlīdzības likmi.

v) **Kopējā atlīdzība**

(171) Saskaņā ar visiem minētajiem argumentiem, kā arī saskaņā ar prasības iesniedzēja *BdB*, Bavārijas federālās zemes un *BayernLB* viedokli Komisija ir nonākusi pie secinājuma, ka atbilstošā atlīdzība par aplūkojamā kapitāla pirmo daļu ir nosakāma 6,42 % apjomā gadā (pēc uzņēmuma nodokļa un pirms investoru nodokļa), tas ir, 9,87 % normāla peļņa

par aplūkojamo investīciju, pieskaitot 0,3 % par darījuma specifiku un atskaitot 3,75 % finansēšanas izdevumu dēļ, kas bankai *BayernLB* rodas pievienotā kapitāla trūkstošās likviditātes dēļ. Par otru ieguldījuma daļu Komisija ir nonākusi pie slēdziena, ka atlīdzība par to nosakāma 5,25 % apjomā gadā (pēc uzņēmuma nodokļa un pirms investoru nodokļa), proti, 8 % normāla peļņa, pieskaitot 0,3 % un atskaitot 3,05 % par pievienotā kapitāla nepieņemamo likviditāti.

iv) **Minimālās atlīdzības noteikšana par kapitālu 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā līdz laikam, kad to atzina BAKred**

(172) Kā iepriekš pamatots, mērķa rezerve 1,197 miljardu Vācijas marku apjomā bankai *BayernLB* bija nozīmīga materiālā vērtība, jau pirms *BAKred* to atzina par garantēto pašu kapitālu kredītiestādes likuma izpratnē, jo abas ieguldījuma daļas jau ar ieguldīšanas brīdi tika iekļautas bankas bilancē kā pašu kapitāls. Tāpēc ieguldījuma ekonomiskā funkcija ir salīdzināma ar to funkciju, kādu veic garantija vai galvojums. Lai šāda līmeņa risku uzņemtos tirgus ekonomikai atbilstošs kapitāla investors, viņš par to pieprasītu atbilstošu atlīdzību.

(173) Tāpat kā Komisija atzina<sup>(49)</sup> *WestLB* gadījumā, Vācija uzskata, ka sākotnējā atlīdzības likme par labu *BayernLB* 0,3 % apjomā gadā pirms nodokļiem par galvojuma funkciju ir atbilstoša. Savukārt iemeslus, kāpēc lēmumā sākotnējā atlīdzības likme jāpalielina, Vācija neatzīst. *WestLB* gadījumā sākotnējai minētajai likmei 0,3 % gadā (pirms nodokļiem) tika pieskaitīti vēl 0,3 % gadā, jo a) galvojumi parasti ir saistīti ar noteiktām transakcijām un ir laikā ierobežoti (kā tas nebija *WestLB* gadījumā), un b) bankai *WestLB* nodrošinātais kapitāls 3,4 miljardu Vācijas marku apjomā pārsniedza līmeni, kāds parasti tiek segts ar šāda veida bankas garantijām.

(174) Tā kā pēc būtības *WestLB* un *BayernLB* gadījumus ir iespējams salīdzināt, kā arī iztrūkstot pretējiem pierādījumiem, Komisija pieņem, ka šī likme atbilst atlīdzībai, kāda bankai *BayernLB* būtu bijusi tirgū jāmaksā arī deviņdesmito gadu vidū par galvojuma garantiju pārņemšanu par labu *BayernLB*. Pie tam Komisija sākotnēji piekrīt Vācijas viedoklim, ka *BayernLB* gadījumā pārnestā kapitāla apjoms ir ievērojami mazāks nekā *WestLB* gadījumā un tāpēc otrais no *WestLB* lēmumā minētajiem iemesliem šai gadījumā nav spēkā. Lai gan arī *BayernLB* darījumā galvojuma funkcija nebija terminēta vai saistīta ar kādu konkrētu transakciju, tomēr ierobežojums laikā *de facto* secināms no apstākļa, ka pēc *BAKred* atzinuma saņemšanas visa kopējā summa kā garantētais pašu kapitāls varēja tikt izmantota darījumu paplašināšanai. Līdz ar to atsevišķa galvojuma komisijas maksa vairs nebija jāmaksā. Atlīdzība par galvojuma

<sup>(49)</sup> Lēmums 2000/392/EK.

funkciju jau bija iekļauta atlīdzībā par darījumu paplašināšanas funkciju. Līdz ar to vienīgā galvojuma funkcija jau sākotnēji bija ierobežota, kas arī atšķir darījumu no *WestLB* lietas.

Tāpēc *BayernLB* gadījumā, atšķirībā no *WestLB* lietas, Komisija piemaksu uzskata par nepamatotu un ar to, kā atbilstošu atlīdzību par kapitāla galvojuma funkciju, nosaka 0,3 % likmi gadā (pirms nodokļiem), sākot no brīža, kad kapitāls tika iekļauts bilancē – no 1994. gada 31. decembra vai atbilstoši no 1995. gada 31. decembra līdz *BAKred* atzīšanas brīdim<sup>(50)</sup>. Tātad, vērtējot pēc nodokļu nomaksas un par pamatu ņemot uzņēmuma nodokļa likmi, kas attiecīgajā laika brīdī bija apmēram 50 %<sup>(51)</sup>, tiek iegūta likme 0,15 % gadā. 0,15 % likmi gadā pēc nodokļiem puses izmantoja kā pamatu, arī veicot atbalsta elementu aprēķinu vienošanās protokolam pievienotajā tabulā.

#### h) Statūtu izmaiņas 2004. gada 5. martā

(175) Vācija norādīja, ka 2004. gada 5. martā stājās spēkā izmaiņas *Bayerische Landesbank* statūtos un saskaņā ar šīm izmaiņām – jauniekļauto 2. paragrāfa (a) apakšpunktu mērķa kapitāls, kas *Bayerische Landesbank* garantētā pašu kapitāla formā tika nodrošināts *Bayerische Landesbank* ar 1994. gada 31. decembri un attiecīgi 1995. gada 31. decembri, nemainot tā galvojuma funkciju, turpmāk vairs nav izmantojams tirgus konkurences darījumu segšanai.

(176) Līdz ar to bankai no grozījumu spēkā stāšanās brīža vairs nav tiesību *BayernLB* tirgus konkurences darījumu riska aktīvus segt ar mērķa kapitāla palīdzību. Līdz ar to tiek izbeigta mērķa kapitāla darījumu paplašināšanas funkcija, un turpina darboties vienīgi kapitāla galvojuma funkcija.

(177) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju un atbilstoši Komisijas rīcībā esošajam Bavārijas federālās zemes un *BayernLB* līgumam, galvojuma funkcija tiek atļūdzināta, maksājot galvojuma komisijas maksu 0,3 % apjomā gadā pēc nodokļu nomaksas. Vācija, atsaucoties uz atlīdzības nosacījumiem līdzīgas transakcijas gadījumā, izskaidro, ka tāda ir tirgū pieņemtā atlīdzības likme, kādu *BayernLB* šobrīd būtu jāmaksā tirgū par galvojuma garantiju pārņemšanu par labu bankai. Vācija izskaidroja, ka *BayernLB* gadījumā atlīdzība par mērķa kapitālu no nodokļu viedokļa ir uzskatāma par peļņas izlietojumu, tātad nav atvelkama kā uzņēmuma izdevumi, tāpēc atlīdzības aprēķināšana ir veicama pēc nodokļu nomaksas.

<sup>(50)</sup> Kā iepriekš jau tika paskaidrots, vērtējot galvojuma funkciju, svarīgs nav brīdis, kad kapitāls uz attiecīgā finanšu gada 31. decembri tiek iekļauts bilancē. Daudz svarīgāks un noteicošs ir faktiskais ieguldījums (skatīt 41. zemsvītras piezīmi).

<sup>(51)</sup> Skatīt. 49. zemsvītras piezīmi.

(178) Komisija piekrīt Vācijas viedoklim par to, ka komisijas maksa 0,3 % apjomā gadā pēc nodokļiem ir atzīstama par atbilstošu likmi. Komisija arī šajā gadījumā 0,3 % gadā pirms nodokļiem uzskata par izejas likmi aplūkojamās transakcijas gadījumā. Komisija nesaskata pamatojumu, ka iepriekšējo gadu laikā būtu mainījusies sākotnējā likme 0,3 % gadā pirms nodokļiem, kas ir par pamatu atbilstošas atlīdzības noteikšanai par nodrošināto kapitālu līdz *BAKred* atzinuma saņemšanai, ka tas uzskatāms par garantēto pašu kapitālu, tika izmantota gan *WestLB* lēmumā 2000/392/EK, gan šajā gadījumā. Arī Vācija šajā jautājumā nepierādīja pretējo. Vēl pie tam vismaz<sup>(52)</sup> tā iemesla dēļ, ka bankai *BayernLB* kapitāls galvojumu mērķiem tiek nodrošināts ilglaicīgi un neterminēti, atbilstoši *WestLB* spriedumā izmantotajai metodikai, ir pamatota piemaksa vismaz 0,15 % apjomā gadā pirms nodokļiem. Protams, ir jāņem vērā, ka uzņēmuma nodokļa likmes 2004. gadā ir ievērojami zemākas nekā tās bija deviņdesmitajos gados<sup>(53)</sup>. Aplūkojot situāciju pēc nodokļu nomaksas, jāsecina, ka Komisijai jāatzīst par atbilstošu izvēlēto atlīdzības likmi 0,3 % apjomā gadā pēc nodokļiem.

(179) Tāpēc Komisija uzskata par pierādītu, ka saskaņā ar jaunajiem nosacījumiem, ar kādiem mērķa kapitāls tiek atstāts bankā, ar 2004. gada 5. martu – dienu, kad stājās spēkā jaunie statūti, ir izbeigts šeit aplūkots atbalsta elements, tāpēc Komisijas aprēķinātā atbilstošā atlīdzība 6,42 % apjomā gadā pēc nodokļiem (par pirmo daļu) un 5,25 % gadā pēc nodokļiem (par otro daļu) ir maksājama tikai līdz šai dienai.

#### i) Atbalsta elements

(180) Iepriekš aprakstīto aprēķinu ceļā Komisija ir nonākusi pie secinājuma, ka bankas *BayernLB* maksājamā atlīdzība par mērķa kapitālu, ko *BAKred* tīrās vērtības apjomā ir atzinusi par garantēto pašu kapitālu, ir 6,42 % gadā par pirmo ieguldījuma daļu (1994. gada 31. decembris) un 5,25 % gadā par otro ieguldījuma daļu (1995. gada 31. decembris), un tā maksājama no tā mēneša beigām, kurā *BAKred* kapitālu atzina par garantēto pašu kapitālu (par summu 655 miljoni Vācijas marku – no 1996. gada 31. maija, bet par kopējo summu 1,197 miljardi Vācijas marku – no 1996. gada 31. decembra). Par pamatu atlīdzības noteikšanai jāizmanto kopējā mērķa kapitāla (mērķa rezerves) tīrā vērtība, ko atzinusi *BAKred*. Par 1998. gadu un 1999. gadu, kad *BAKred* atzītā tīrā vērtība svārstību dēļ faktiski netika sasniegta, par pamatu atlīdzības aprēķinam jāizmanto samazinātā tīrā vērtība.

<sup>(52)</sup> Komisija ņem vērā, ka garantiju mērķiem pieejamās summas apjoms, kas "*WestLB*" lēmumā 2000/392/EK bija vēl viens iemesls atlīdzības palielināšanai, "*BayernLB*" gadījumā ir mazāks un tāpēc šajā lietā tam ir mazāka nozīme.

<sup>(53)</sup> Saskaņā ar dokumentiem, ko iesniegusi Vācijas valdība, uzņēmumu nodoklis 1995. un 1996. gadā bija 42 %, kuram tika pieskaitīta solidaritātes piemaksa 7,5 % (tātad kopā - 49,5 %). Kopējā nodokļu likme 1998. gadā samazinājās līdz 47,5 %. Kopš 2001. gada kopējā nodokļu likme ir tikai 30,5 %.

- (181) Šī atlīdzība bija maksājama no *BAKred* atzinuma brīža līdz atbalsta fakta izbeigšanai 2004. gada 5. martā.
- (182) Tāpat Komisija atzīst par tirgus situācijai atbilstošu atlīdzību 0,15 % apjomā gadā pēc nodokļiem par mērķa rezerves summu, kas jau bija iekļauta bilancē kā pašu kapitāls, bet vēl nebija saņēmusi *BAKred* atzinumu par bāzes pašu līdzekļiem, tas ir, pirmajai ieguldījuma daļai 655 miljonu Vācijas marku apjomā – līdz 1996. gada 8. maijam un otrajai ieguldījuma daļai 542 miljonu Vācijas marku apjomā – līdz 1996. gada 20. decembrim.
- (183) Pašlaik *BayernLB* maksā atlīdzību 0,6 % apjomā gadā (pēc nodokļiem) vienīgi no summas, ko tā faktiski izmantoja riska aktīvu segšanai. Šī atlīdzība tika samaksāta tikai vienu reizi 7000 Vācijas marku apjomā 1996. gadā. Tāpat Komisija atzīst *BayernLB* federālajai zemei samaksāto galvojuma nodevu par papildu atlīdzību (skatīt iepriekš 131. punktu).
- (184) Atbalsta elements aprēķināms kā starpība starp faktiskajiem maksājumiem un tiem maksājumiem, kas atbilst tirgus nosacījumiem. Jāuzskata, ka atbalsta elements bija atbalsta saņēmēja rīcībā no brīža, kad viņam būtu bijis jāmaksā atbilstošu atlīdzību. Saskaņā ar ieguldījuma līgumu tas ir brīdis, kad attiecīgā summa tika iekļauta atbilstošā finanšu gada bilancē.



(185) 2. attēls: atbalsta elementa aprēķināšana:

		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
<b>Pimā daļa</b>											
1	pieejama garantiju mērķiem (no – līdz)	01.01.-31.12.	01.01.-31.05.								
2	pieejama garantiju mērķiem (Vācijas markas)	655 000 000	655 000 000								
3	pieejama darījumu paplašināšanas mērķiem (no – līdz)		01.06.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-05.03.
4	pieejama darījumu paplašināšanas mērķiem (Vācijas markas)		655 000 000	655 000 000	...	...	655 000 000	655 000 000	655 000 000	655 000 000	655 000 000
<b>Otrā aļa</b>											
5	pieejama garantiju mērķiem (no – līdz)		01.01.-31.12.								
6	pieejama garantiju mērķiem (Vācijas markas)		542 000 000								
7	pieejama darījumu paplašināšanas mērķiem (no – līdz)			01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-31.12.	01.01.-05.03.
8	pieejama darījumu paplašināšanas mērķiem (Vācijas markas)			542 000 000	...	...	542 000 000	542 000 000	542 000 000	542 000 000	542 000 000
<b>Atbalsta elemntu aprēķins</b>											
9	Atlīdzība 0,15 % pēc nodokļiem par 2. (Vācijas markas)	982 500	408 033								
10	Atlīdzība 6,42 % pēc nodokļiem par 4. (Vācijas markas)		24 587 197	42 051 000	...	...	42 051 000	42 051 000	42 051 000	42 051 000	7 468 074
	<i>Starpsumma: atlīdzība par pirmo daļu (Vācijas markas)</i>	982 500	24 995 230	42 051 000	...	...	42 051 000	42 051 000	42 051 000	42 051 000	7 468 074
11	Atlīdzība 0,15 % pēc nodokļiem par 6. (Vācijas markas)		813 000								

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	
12	Atlīdzība 6,42 % pēc nodokļiem par 8. (Vācijas markas)			28 455 000	[...]	[...]	28 455 000	28 455 000	28 455 000	28 455 000	5 053 484
	<i>Starpsumma: atlīdzība pa otro daļu (Vācijas markas)</i>	0	813 000	28 455 000	[...]	[...]	28 455 000	28 455 000	28 455 000	28 455 000	5 053 484
13	Atlīdzību summa (Vācijas markas)	982 500	25 808 230	70 506 000	[...]	[...]	70 506 000	70 506 000	70 506 000	70 506 000	12 521 557
14	jau samksātā atlīdzība (Vācijas markas)	1 722 080	2 249 846	2 217 376	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
	tai skaitā (garantiju nodeva *) (pēc nodokļiem) Vācijas markas	1 722 080	2 242 846	2 217 376	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
	tai skaitā galvojuma komisijas maksa (pēc nodokļiem) Vācijas markas		7 000								
15	Atbalsta elements (13 – 14) – Vācijas markas	- 739 580	23 558 383	68 288 624	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
16	<b>Atbalsta elementu summa – Vācijas markas</b>										<b>509 453 993</b>
	<b>Atbalsta elementu summa – atbilstošā vērtība euro</b>										<b>260 479 690</b>

Sākot ar 1999. gada 1.janvāri, Vācijas markas tiek pārrēķinātas euro pēc kursa 1,95583. Dati ir atbilstoši jāpārrēķina euro.

Tīrās vērtība samazinājums 1998. un 1999. gadā tika paušāli iekļauts abu daļu tīro vērtību attiecībā.

### 1.3. KONKURENCES KROĻOŠANA UN IETEKME UZ TIRDZ- NIECĪBU STARP DALĪBVALSTĪM

- (186) Liberalizējoties finanšu pakalpojumiem un finanšu tirgu integrācijas rezultātā banku nozare Kopienā kļūst arvien jutīgāka pret konkurences kropļojumiem. Šī tendence jo vairāk pastiprinās ekonomiskās un valūtas savienības dēļ, samazinoties atlikušajiem konkurences ierobežojumiem finanšu pakalpojumu tirgos.
- (187) Privileģētā *BayernLB* banku nozarē strādā gan reģiona, gan starptautiskā līmenī. *BayernLB* ir universāla darījumu banka, krājkašu centrālā banka un valsts, un pašvaldību banka. Neskatoties uz tās nosaukumu, tradīcijām un tiesiski noteiktajiem uzdevumiem, *BayernLB* nekādā gadījumā nav tikai vietēja vai reģionāla līmeņa banka.
- (188) Tas nepārprotami nozīmē, ka *BayernLB* banku pakalpojumus sniedz arī ārpus Vācijas, konkurējot gan ar citām Eiropas bankām, gan Vācijā, jo citu Eiropas valstu bankas strādā Vācijā.
- (189) Vēl jāuzsver arī tas, ka pastāv ļoti cieša saistība starp kredītiestādes pašu kapitālu un tās bankas aktivitātēm. Tikai pietiekama atzīta pašu kapitāla gadījumā banka var strādāt un paplašināt komercdarbību. Tā kā valsts veikto pasākumu rezultātā *BayernLB* tika nodrošināta ar šādiem pašu kapitāla līdzekļiem maksātspējas mērķu nodrošināšanai, tika tieši ietekmētas bankas darījumu iespējas.
- (190) Tas, neapšaubāmi, nozīmē, ka atbalsts bankai *BayernLB* kropļo konkurences situāciju un ietekmē darījumus starp dalībvalstīm.

### 1.4. REZULTĀTS

- (191) Šo iemeslu dēļ secināms, ka ir izpildīti visi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. daļas kritēriji. Līdz ar to starpība starp atlīdzību 0,6 % apjomā gadā, pieskaitot maksājamo galvojumu garantijas nodevu 0,05 % apjomā gadā, par ko puses vienojās, un atbilstošo atlīdzību par pievienoto kapitālu, ko *BayernLB* līdz 2004. gada 5. martam varēja izmantot tirgus konkurences darījumu segšanai, 6,42 % apjomā gadā (par pirmo ieguldījuma daļu) un 5,25 % apjomā gadā (par otro ieguldījuma daļu) (abos gadījumos pēc uzņēmuma nodokļa un pirms investoru nodokļa), kā arī 0,15 % apjomā gadā (pēc uzņēmuma nodokļa un pirms investoru nodokļa) par to kapitāla daļu, kas atbilst garantijai, veido valsts atbalstu Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. punkta izpratnē.

## 2. ATBILSTĪBA VIENOTAM TIRGUM

- (192) Tālāk ir jāveic pārbaude, vai atbalstu var uzskatīt par savienojamu ar Vienotā tirgus principiem. Nav piemērojams neviens no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. punkta izņēmuma nosacījumiem. Atbalstam

nav ne sociāla rakstura, ne arī tas tiek nodrošināts atsevišķiem patērētājiem. Tāpat šis atbalsts nav paredzēts, lai novērstu zaudējumus, ko izraisījušas dabas katastrofas vai citas netipiskas parādības, vai izlīdzina Vācijas sadalīšanas izraisītos ekonomiskos zaudējumus.

- (193) Tā kā atbalstam nav reģionāla mērķa, tas nav paredzēts ne reģionu ar īpaši zemu dzīves līmeni ekonomiskajai attīstībai vai ievērojamu bezdarba līmeņa novēršanai, ne arī noteiktu tautsaimniecības nozaru attīstības atbalstīšanai – nav spēkā ne Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunkts, ne 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta reģionālie apstākļi. Ar atbalsta palīdzību netiek veicināti nekādi svarīgi Eiropas kopīgo interešu pasākumi. Tikpat mazā mērā atbalsta mērķis ir kultūras atbalstīšana un kultūras mantojuma saglabāšana.
- (194) Tā kā, veicot šo pasākumu, nebija runas par *BayernLB* tālāku ekonomisko pastāvēšanu, nerodas jautājums, vai vienas tik lielas kredītiestādes kā *BayernLB* sabrukuma gadījumā nerastos vispārēja krīze Vācijas banku nozarē, kas saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktu varētu attaisnot atbalsta sniegšanu, lai novērstu ievērojamu Vācijas ekonomikas satricinājumu.
- (195) Saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu atbalstu var uzskatīt par savienojamu ar Vienotā tirgus noteikumiem, ja tas veicina noteiktu ekonomikas nozaru attīstību. Tas principiāli varētu attiekties arī uz atbalstu pārstrukturēšanai banku nozarē. Taču aplūkojamajā gadījumā trūkst priekšnoteikumu šo izņēmuma nosacījumu piemērošanai. *BayernLB* nebija uzņēmums, kas nonācis grūtībās un kura rentabilitātes atjaunošana būtu jāatbalsta ar valsts palīdzību.

- (196) Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 86. panta 2. daļa, kas noteiktos apstākļos pieļauj izņēmumus no līguma noteikumiem attiecībā uz valsts atbalstu, principiāli attiecas arī uz finanšu pakalpojumu sektoru. Komisija to apstiprināja ziņojumā "Pakalpojumi ar vispārēju ekonomisko nozīmību banku nozarē" <sup>(54)</sup>. Šis gadījums neatbilst arī tā formālajām prasībām: netiek precīzi norādīti ne uzdevumi, ko *BayernLB* veic pakalpojumu ar vispārēju ekonomisku nozīmību nodrošināšanai, ne arī izmaksas, kas rodas šīs darbības rezultātā. Tas nozīmē, ka aplūkojamais darījums ir noticis, lai nodrošinātu bankas *BayernLB* atbilstību jaunajam pašu kapitāla prasībām un bez saistības ar jebkādiem pakalpojumiem ar vispārēju ekonomisku nozīmību. Tāpēc šajā gadījumā nav izmantojami arī šie izņēmuma nosacījumi.

- (197) Tā kā saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. punktu spēkā nav neviens izņēmums attiecībā uz principiālo valsts atbalsta aizliegumu, šajā gadījumā sniegto atbalstu nevar uzskatīt par līgumam atbilstošu.

<sup>(54)</sup> Šo ziņojumu iesniedza Ekonomikas un finanšu padomei 1998. gada 23. novembrī, bet nepublicēja. Tas saņemams Komisijas Konkurences ģenerāldirekcijā, kā arī aplūkojams Komisijas mājas lapā internetā.

## 3. NEESOŠS ATBALSTS

- (198) Pretēji Vācijas apgalvojumam citu federālo banku lietās, nav iespējams uzskatīt, ka kapitāla pievienošanu segtu pastāvošais institūcijas slogs un galvotāja atbildība, bet gan tas jāuzskata par jaunu atbalstu.
- (199) Pirmkārt, nav izpildīta kreditoru izņēmuma garantijas galvotāja atbildība būtība gadījumā, ja ar bankas īpašumiem nepietiek viņu prasību segšanai. Kapitāla papildinājums nav vērst uz federālās bankas kreditoru prasību apmierināšanu, un federālās bankas īpašumi nebija iztērēti.
- (200) Otrkārt, arī institūcijas sloga būtība nav spēkā. Institūcijas slogu uzliek atbildīgajam par institūciju, tātad Bavārijas federālajai zemei, pienākumu nodrošināt *BayernLB* ar tiem līdzekļiem, kas nepieciešami *BayernLB* normālai darbībai, ciktāl tas pieņem lēmumus par bankas darba turpināšanu. Taču *BayernLB* kapitāla pievienošanas brīdī noteikti nebija tāda stāvoklī, lai tai nebūtu iespējams normāli turpināt darbu pašu līdzekļu trūkuma dēļ. Tātad federālās bankas normālas darbības saglabāšanai kapitāla pievienošana nebija nepieciešama. Jo vairāk – kapitāla pievienošana saskaņā ar likumu notika tāpēc, lai atbilstoši no 1993. gada 30. jūnija spēkā esošajiem pastiprinātajiem nosacījumiem federālo banku garantētā pašu kapitāla un pašu līdzekļu kvotām nodrošinātu "turpmākas veiksmīgas bankas darbību aktivitātes". Tāpēc federālā banka ar federālo zemi kā (līdz-)īpašnieci arī turpmāk varēja konkurences tirgū izmantot savas iespējas. Taču šādam normālam federālās zemes kā (līdz-)īpašnieces ekonomiskam lēmumam nav piemērojami institūcijas sloga "obligātie noteikumi". Tāpēc, iztrūkstot citiem uz šo gadījumu attiecināmiem spēkā esošiem atbalstu regulējošiem noteikumiem, saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. punktu un 88. panta 1. punktu, kapitāla pievienošana ir atzīstama par jaunu atbalstu Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 1. punkta un 88. panta 3. punkta izpratnē un atbilstoši arī jāizmeklē.

## X. SECINĀJUMS

- (201) Komisija secina, ka Vācija pretlikumīgi veikusi atbalsta pasākumu, pārkāpjot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 88. panta 3. daļu.
- (202) Minētais atbalsts ne saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. panta 2. un 3. punktu, ne saskaņā ar citiem

šā līguma noteikumiem nav uzskatāms par atbilstošu Vienotajam tirgum. Atbalsts ir jāatzīst par neatbilstošu Vienotajam tirgum un Vācijai jāpieprasa atmaksāt prettiesiskā darbījuma atbalsta elements,

IR PIENĒMUSI ŠĀDU LĒMUMU:

## 1. pants

Valsts atbalsts 260 479 690 euro apjomā, ko Vācija sniegusi laikā no 1994. gada 31. decembra līdz 2004. gada 5. martam par labu *Bayerische Landesbank – Girozentrale*, ir pretrunā ar vienoto tirgu.

## 2. pants

Vācijai jāveic viss nepieciešamais, lai no saņēmējas atprasītu 1. pantā minēto prettiesiski nodrošināto atbalstu.

## 3. pants

Atprasīšana notiek nekavējoties un saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ciktāl tie ļauj nekavējoties un faktiski izpildīt šo lēmumu.

Atprasāmajā summā ietilpst procenti, kas maksājami no brīža, kad saņēmējai kļuva pieejams prettiesiskais atbalsts, līdz faktiskai tā atmaksai.

Procenti tiek aprēķināti saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 794/2004 V nodaļas nosacījumiem <sup>(55)</sup>.

## 4. pants

Divu mēnešu laikā pēc šā lēmuma izsludināšanas Vācija, izmantojot pielikumā pievienotos formulārus, informē Komisiju par veiktajiem pasākumiem lēmuma īstenošanai.

## 5. pants

Šis lēmums ir adresēts Vācijas Federatīvajai Republikai.

Briselē, 2004. gada 20. oktobris.

*Komisijas vārdā*

*Komisijas loceklis*

Mario MONTI

<sup>(55)</sup> OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.

## PIELIKUMS

## INFORMĀCIJA PAR KOMISIJAS LĒMUMA ĪSTENOŠANU

1. **Atprasāmās summas aprēķināšana**

1.1. Lūdzu, sniedziet detalizētu informāciju par prettiesiskā atbalsta summas apmēru, kas tika nodrošināta privilīģētajam:

Maksājuma datums (*)	Palīdzības apjoms (*)	Valūta	Atbalsta saņēmēja identitāte

(\*) Datums, kurā atbalsta saņēmējam tika nodrošināts atbalsts vai atbalsta daļas (ja pasākums sastāv no vairākām daļām un maksājumiem, izmantojiet atsevišķas ailes)

(\*) Atbalsta apjoms, kas tika nodrošināts atbalsta saņēmējam (bruto atbalsta ekvivalenti)

Piezīmes:

1.2. Lūdzu, sniedziet detalizētu paskaidrojumu, kā tika aprēķināti procenti no atprasāmā atbalsta.

2. **Jau īstenotie vai plānotie pasākumi, lai atprasītu atbalstu**

2.1. Lūdzu, sniedziet detalizētu aprakstu, kādi pasākumi jau veikti un kādi tiek plānoti, lai nodrošinātu tiešu un efektīvu atbalsta atprasīšanu. Tāpat, lūdzu, paskaidrojiet, kādus alternatīvus pasākumus atprasīšanai paredz nacionālā likumdošana. Lūdzu, norādiet veikto/plānoto pasākumu tiesisko pamatu, ciktāl tāds pastāv.

2.2. Līdz kādam termiņam tiks pabeigta atbalsta atprasīšana?

3. **Līdz šim īstenotā atprasīšana**

3.1. Lūdzu, sniedziet detalizētu informāciju par atbalstu, kas jau ticis atprasīts atbalsta saņēmējiem:

Datums (*)	Atmaksātā summa	Valūta	Atbalsta saņēmēja identitāte

(\*) Datums, kurā notikusi palīdzības atmaksa.

3.2. Lūdzu, dokumentāli apstipriniet atmaksātās atbalsta summas, kas detalizēti uzskaitītas 3.1. punktā.